

LATVIJAS VISPĀRĒJĀS
VALDĪBAS BUDŽETA
PLĀNA PROJEKTS
2021.GADAM

Saturs

Saīsinājumu apzīmējumi	3
Ievads.....	4
Makroekonomiskās attīstības scenārijs	5
Tabula 0.i). Ārējās vides pamata pieņēmumi	6
Tabula 1a: Izaugsme un ar to saistītie faktori.....	7
Tabula 1b: Patēriņa cenu izmaiņas	8
Tabula 1c: Darba tirgus attīstība.....	8
Tabula 1d: Sektoru bilances	8
Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi	9
Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem	11
Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2020.–2021.gadā.....	12
Tabula 2.c: Netiešās saistības	12
Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm	13
Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm.....	14
Tabula 4.c Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā.....	14
Tabula 4.c.i) Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai	14
Tabula 4.c.ii) Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā	15
Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana	16
Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā	20
Tabula 5.a.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	20
Tabula 5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā	23
Tabula 5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā.....	27
Tabula 5.b.ii): Diskrecionārie izdevumi pasākumi centrālās valdības budžetā.....	30
Tabula 5.c: Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā	34
Tabula 6.a Valsts specifiskās rekomendācijas.....	35
Tabula 6.b ES Stratēģijas noteiktie mērķi attiecībā uz izaugsmi un darbu	42
Tabula 7: Salīdzinājums ar Stabilitātes programmu 2020.–2023.gadam	62
Pielikums: Metodoloģiskie aspekti.....	63

Saīsinājumu apzīmējumi

ALTUM	Akciju sabiedrība “Attīstības finanšu institūcija “Altum””
CSP	Centrālā statistikas pārvalde
DNM	Diferencētais neapliekamais minimums
EK	Eiropas Komisija
EKII	Emisijas kvotu izsolīšanas instruments
EKS	Eiropas Kontu sistēma
EM	Ekonomikas ministrija
ERAF	Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES	Eiropas Savienība
FDL	Fiskālās disciplīnas likums
FM	Finanšu ministrija
IEM	Iekšlietu ministrija
Ietvara likums	Vidēja termiņa budžeta ietvara likums
IIN	Iedzīvotāju ienākumu nodoklis
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KNAB	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs
LM	Labklājības ministrija
MK	Ministru kabinets
MUN	Mikrouzņēmumu nodoklis
OECD	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
SAM	Specifiskā atbalsta mērķis
SEG	Siltumnīcefekta gāzes
SIP	Stabilitātes un izaugsmes pakts
SOC	Sociālas apdrošināšanas iemaksas
STEM	Zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika (<i>science, technology, engineering and mathematics</i>)
UIN	Uzņēmuma ienākumu nodoklis
VAS	Valsts akciju sabiedrība
VID	Valsts ieņēmumu dienests
VM	Veselības ministrija
VSAA	Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
VSAOI	Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas

Ievads

Latvijas Republika iesniedz Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2021.gadam.

Vispārējās valdības budžeta plāna projekts 2021.gadam ir sagatavots bastoties uz š.g. jūnijā izstrādāto makroekonomiskās attīstības scenāriju, kas 2021.gadam paredz IKP pieaugumu 5,1% apmērā. Fiskālās attīstības scenārijs 2021.gadam ietver scenāriju pie nemainīgas politikas, kā arī mainīgas politikas scenāriju, kurā ietverti MK pieņemtie diskrecionārie ieņēmumu un izdevumu pasākumi. 2021.gada budžets ir sagatavots, prognozējot, ka vispārējās valdības budžeta nominālais deficīts 2021.gadā ir 3,9 % no IKP.

Vispārējās valdības budžeta plāna projektu 2021.gadam š.g. 13.oktobrī ir apstiprinājis MK.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs

Vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenārijs 2020.–2023.gadam izstrādāts 2020.gada jūnijā, balstoties uz konservatīviem pieņēmumiem, ņemot vērā 2020.gada pirmā ceturkšņa IKP datus un līdz 2020.gada jūnijam pieejamo īstermiņa makroekonomisko informāciju, kā arī valdības apstiprinātos atbalsta pasākumus Covid-19 izraisītās krīzes seku mazināšanai tautsaimniecībā.

Izstrādājot vidēja termiņa makroekonomiskās attīstības scenāriju, FM ir konsultējies ar Starptautiskā Valūtas fonda un EK ekspertiem. Makroekonomisko rādītāju prognozes ir saskaņotas ar Latvijas Banku un EM, kā arī tās 15.jūnijā ir apstiprinājusi Fiskālās disciplīnas padome.

Atbilstoši atjaunotajam makroekonomiskās attīstības scenārijam, Latvijas IKP šogad samazināsies par 7,0%. Šis IKP kritums ir tāds pats, kā FM aprīlī izstrādātajā scenārijā, sagatavojot Latvijas Stabilitātes programmu 2020.–2023.gadam, taču ir mainījušās prognozes pa IKP komponentēm no izlietojuma un ienākumu puses. 2021.gadā Latvijas IKP palielināsies par 5,1%, kas ir par 4,1 procentpunktu vairāk nekā iepriekšējā prognoze. Savukārt 2022. un 2023.gadā IKP palielināsies par 3,1%, kas attiecīgi ir par 0,4 procentpunktiem mazāk un par 0,7 procentpunktiem vairāk nekā iepriekšējās prognozēs.

Makroekonomiskās attīstības scenārijs balstās uz pieņēmumu, ka Covid-19 pandēmija 2020.gada pirmajā pusē tiek ierobežota un pēc tam ekonomiskā aktivitāte pasaulē un Latvijā pakāpeniski atjaunojas. Šāds pieņēmums bija pamatā visu starptautisko institūciju makroekonomikas prognozēm, kas balstījās uz Covid-19 izplatības dinamikas pēdējiem datiem. Scenārijs paredz, ka pēc 1,5% lejupslīdes 2020.gada pirmajā ceturksnī, otrajā ceturksnī Latvijas ekonomika piedzīvo krasu kritumu līdz zemākajam punktam un pēc tam aktivitātes līmenis sāk atjaunoties. Trešajā un ceturksnī samazinājumi gada griezumā prognozēti aptuveni uz pusi mazāki nekā otrajā ceturksnī. Krīzes smagāk skartajās nozarēs – transportā, izmitināšanā un ēdināšanā, mākslas, izklaides un atpūtas nozarē, profesionālo pakalpojumu nozarē izklaides apjomi līdz 2020.gada beigām neatgriežas 2019.gada līmenī.

Nākamajos gados ekonomikas izaugsme pakāpeniski atjaunosies, IKP pieaugumam 2021.gadā veidojot 5,1%, tomēr IKP vēl neatgriežoties 2019.gada līmenī un to pārsniedzot tikai 2022.gadā, kad tāpat kā 2023.gadā, prognozēta ekonomikas izaugsme 3,1% apmērā.

Gada vidējā inflācija 2020.gadā prognozēta 0,2% un 2021.gadā 1,2% līmenī. Salīdzinājumā ar Latvijas Stabilitātes programmas 2020.–2023.gadam prognozēm inflācijas prognoze 2020.gadam ir samazināta par 0,2 procentpunktiem un 2021.gadam – par 0,5 procentpunktiem, galvenokārt straujā energoresursu cenu krituma dēļ, kā arī mazinoties pakalpojumu cenu pieaugumam. Nākamajos divos gados patēriņa cenu pieaugums atjaunosies 2% līmenī.

Makroekonomiskās attīstības scenārijā pieņemts, ka vīrusa izplatības un tā ierobežošanas pasākumu ietekmē tautsaimniecībā nodarbināto iedzīvotāju skaits 2020.gadā samazināsies vidēji par 40 tūkstošiem jeb 4,4%, darbu zaudējot daļai darbinieku ierobežojumu tieši skartajās nozarēs, tajā skaitā transportā, tirdzniecībā, izmitināšanā un ēdināšanā, profesionālajos un administratīvajos pakalpojumos, kā arī nedaudz samazinoties strādājošo skaitam arī netieši ietekmētajās nozarēs. Attiecīgi sagaidāms, ka bezdarba līmenis 2020.gadā salīdzinājumā ar 2019.gadu pieaugs par 4,2 procentpunktiem līdz 10,5%. 2021. un 2022.gadā, ekonomikas izaugsmei atjaunojoties, nodarbināto skaits nedaudz palielināsies, līdz 2023.gadam stabilizējoties 883 tūkstošu līmenī, bet bezdarba līmenis 2021.gadā pazemināsies līdz 9,8%.

Atbilstoši makroekonomiskās attīstības scenārijam, mēneša vidējā darba samaksa 2020.gadā samazināsies par 1,0%, gada pirmajā ceturksnī vēl saglabājoties spēcīgam algu pieaugumam, bet pēc tam uzņēmējiem vairs nespējot saglabāt esošo algu līmeni strauja ekonomikas krituma apstākļos. Nākamajos gados algu pieaugums pakāpeniski atjaunosies,

2021.gadā mēneša vidējai darba samaksai palielinoties par 3,0% un pēc tam pieaugumam stabilizējoties līmenī, kas ir tuvs kopējam produktivitātes pieaugumam tautsaimniecībā.

Tabula 0.i). Ārējās vides pamata pieņēmumi

	2019	2020	2021
Īstermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)	-0,4	-0,3	-0,4
Ilgttermiņa procentu likme <i>euro</i> zonā (gada vidējā)	-0,3	-0,4	-0,3
USD/EUR kurss (gada vidējais)	1,12	1,09	1,09
Nominālais efektīvais maiņas kurss ES	-1,2	1,5	0,5
Pasaules IKP, izņemot ES, pieaugums salīdzināmās cenās, %	3,0	-3,0	5,0
ES IKP pieaugums salīdzināmās cenās, %	1,5	-7,4	6,1
Pasaules preču un pakalpojumu tirdzniecības apjomu izmaiņas ES eksporta tirgos, izslēdzot ES, %	0,4	-11,8	6,2
Pasaules preču un pakalpojumu importa apjomu izmaiņas, izslēdzot ES, %	0,1	-10,3	6,7
Naftas cena (<i>Brent</i>, USD par barelu)	64,1	40,8	44,8

Tabula 1a: Izaugsme un ar to saistītie faktori

	EKS kods	2019	2019	2020	2021
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Reālais IKP, mljrd. euro	B1*g	27,6	2,1	-7,0	5,1
no kā					
pieskaitāmi aprēķinātajai ietekmei no budžeta pasākumiem uz ekonomikas izaugsmi					
2. Potenciālais IKP		27,1	2,8	2,4	2,5
Devums					
Devums pot. IKP: darba spēks			0,1	0,0	0,0
Devums pot. IKP: kapitāls			0,7	0,7	0,7
Devums pot. IKP: faktoru produktivitāte			2,0	1,7	1,8
3. Nominālais IKP	B1*g	30,5	4,5	-7,5	6,5
Reālā IKP komponentes					
4. Privātais patēriņš	P.3	16,2	5,2	-7,5	5,8
5. Valdības patēriņš	P.3	4,9	10,6	3,2	1,6
6. Bruto pamatkapitāla veidošana	P.51	6,3	4,8	-10,2	12,2
7. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53	1,5			
8. Eksports	P.6	17,4	2,3	-14,8	7,7
9. Imports	P.7	18,8	2,4	-16,3	9,0
Devums reālā IKP pieaugumā					
10. Kopējais iekšzemes pieprasījums			2,2	-6,3	5,0
11. Izmaiņas krājumos	P.52 + P.53		0,5	-2,0	0,5
12. Preču un pakalpojumu tirdzniecības balance	B.11		-0,7	1,3	-0,4

Tabula 1b: Patēriņa cenu izmaiņas

	EKS kods	2019	2019	2020	2021
		Līmenis	Pieaugums %		
1. IKP deflators			2,4	-0,5	1,3
2. Privātā patēriņa deflators			3,0	0,0	1,2
3. Saskaņotā patēriņa cenu indekss			3,0	0,0	1,2
4. Valdības patēriņa deflators			7,8	0,6	-1,6
5. Investīciju deflators			2,7	0,0	4,0
6. Eksporta cenu deflators			0,2	-5,0	1,1
7. Importa cenu deflators			-0,5	-5,5	2,0

Tabula 1c: Darba tirgus attīstība

	EKS kods	2019	2019	2020	2021
		Līmenis	Pieaugums %		
1. Nodarbinātība, cilvēki, tūkst.		910,0	0,1	-4,4	0,6
2. Nostrādātās stundas		1 623,6	0,9	0,0	0,0
3. Bezdarbs (%)			6,3	10,5	9,8
4. Produktivitāte uz nodarbināto			2,0	-2,7	4,5
5. Produktivitāte stundā			2,0	-2,7	4,5
6. Darbinieku atalgojums kopā, mljrd. euro	D.1	15,2	8,6	-5,4	3,6
7. Bruto alga, euro		1 076	7,2	-1,0	3,0

Tabula 1d: Sektoru bilances

	EKS kods	2019	2020	2021
		% no IKP		
1. Neto aizdevumi/aizņēmumi attiecībā pret pārējām valstīm	B.9	0,5	1,5	0,9
no kā				
Preču un pakalpojumu bilance		-0,8	0,3	-0,4
Primāro ienākumu un transfēru bilance		-0,6	-0,5	-0,3
Kapitāla kods		1,9	1,7	1,6
2. Neto aizdevumi/aizņēmumi privātajā sektorā	B.9	0,7	9,1	4,8
3. Neto aizdevumi/aizņēmumi valdības sektorā	EDP B.9	-0,2	-7,6	-3,9
4. Statistiskā novirze		0,0	0,0	0,0

Fiskālā stratēģija un strukturālās bilances mērķi

Šis budžeta plāna projekts tiek sagatavots laikā, kad Latvijas ekonomiku un publiskās finanses ir skārusi Covid-19 pandēmija, kas ir izraisījusi būtiskas izmaiņas līdz šim īstenotajā fiskālajā politikā, kas ir balstīta uz ekonomiskajā ciklā sabalansēta budžeta veidošanu. Sekojoši var atzīmēt divus būtiskus ietekmes virzienus:

- Izmaiņas SIP un FDL fiskālās disciplīnas nosacījumu piemērošanā;
- Valdības sniegtais finansiālais atbalsts Covid-19 krīzes seku mazināšanai.

2020.gadā ES līmenī tika aktivizēta SIP vispārējā izņēmuma klauzula, kas ES dalībvalstīm ļauj palielināt vispārējās valdības budžeta deficītu 2020.gadā tik, cik ir nepieciešams Covid-19 pandēmijas izsauktā ekonomikas kaitējuma mazināšanai. Līdz ar to ES fiskālās politikas regulējums 2020.gadā ļauj atkāpties no iepriekš noteiktajiem deficīta mērķiem. Fiskālās disciplīnas likuma 12.pants paredz līdzīgu iespēju atkāpties no 0,5% strukturālā deficīta ievērošanas nopietnas ekonomikas lejupslīdes laikā. ES vispārējās izņēmuma klauzulas aktivizēšana bija pamats tam, lai aktivizētu FDL 12.pantā noteikto atkāpes nosacījumu.

Attiecībā uz MK sniegto atbalstu Covid-19 krīzes kontekstā, jāatzīmē, ka būtiskākie ar Covid-19 krīzi saistītie lēmumi un atbalsta pasākumi šogad tika pieņemti pirms aktuālā budžeta cikla uzsākšanas un tika aprakstīti Latvijas Stabilitātes programmā 2020.–2023. gadam, ietverot tos atbalsta pasākumus, kas tika apstiprināti līdz šā gada 17.aprīlim. Tomēr ņemot vērā, ka kopš 17.aprīļa atsevišķi atbalsta pasākumi ir aktualizēti un ir pieņemti jauni pasākumi, šajā budžeta plāna projektā ir ietverta informācija par aktuālo situāciju attiecībā uz MK pieņemtajiem atbalsta pasākumiem.

Tomēr jāatzīmē, ka nākamajā un turpmākajos gados atbilstoši pašreizējām EK un ES dalībvalstu makroekonomiskajām prognozēm Covid-19 pandēmijas izraisītais ekonomiskais šoks mazināsies. Līdz ar to, vienlaikus saglabājot Latvijas valdības faktisko spēju reaģēt uz turpmāku Covid-19 pandēmijas attīstību negatīvāka scenārija gadījumā un pieņemt atbilstošus atbalsta pasākumus, lai mazinātu Covid-19 krīzes ietekmi uz Latvijas tautsaimniecību, valstī ir nepieciešams plānot fiskālo politiku arī vidējam termiņam. Latvijas fiskālās politikas vispārējais mērķis – ilgtspējīgi paaugstināt Latvijas iedzīvotāju dzīves kvalitāti – tiek saglabāts un to īsteno ar šādiem vidēja termiņa budžeta politikas prioritārajiem attīstības virzieniem:

- 1) uzņēmumu konkurētspējas veicināšana un investīcijas atbalstošas vides attīstīšana, samazinot darbaspēka nodokļu slogu un reorganizējot MUN režīmu;
- 2) adekvātu valsts sociālās apdrošināšanas pakalpojumu nodrošināšana, nosakot atbilstošu obligāto iemaksu objektu vispārējā nodokļu režīmā un alternatīvajos nodokļu režīmos nodarbinātajiem;
- 3) veselības un izglītības nozares cilvēkkapitāla kapacitātes saglabāšana un stiprināšana, palielinot publisko finansējumu ārstniecības personu un pedagogu atalgojumam.
- 4) ienākumu nevienlīdzības mazināšana, paaugstinot ienākumu sliekšni, līdz kuram piemēro ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamo minimumu, kā arī palielinot garantēto minimālo ienākumu, minimālo pensiju un pabalstus sociāli maz aizsargātām sabiedrības grupām.

Latvijas vidēja termiņa budžeta politikas prioritārie attīstības virzieni norāda galvenos izaicinājumus valstī, kuriem ir nepieciešams rast risinājumu un kuru risināšana ir iespējama, īstenojot konsekvētu politiku vairāku gadu garumā. Vidēja termiņa budžeta politikas attīstības virzienos nav iekļauti jautājumi, kurus var uzskatīt par atrisinātiem. Tāpat vidēja termiņa budžeta prioritārie attīstības virzieni ne vienmēr ir tieši korelēti ar kādai nozarei no fiskālās

telpas piešķirtā finansējuma apjomu, piemēram, tad, ja papildus finansējums ir piešķirts esošo politiku īstenošanai lielākā apjomā, bet nav saistīts ar politikas izmaiņu.

2021.gada budžeta izstrādes laikā MK pieņēma lēmumus par diskrecionārajiem ieņēmumu un izdevumu pasākumiem, lai nodrošinātu valdības izvirzīto prioritāšu finansēšanu.

Papildu resursi prioritāšu finansēšanai tika nodrošināti arī īstenojot valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšanu.

Tabulā Nr.3 sniegtie fiskālie dati ir sagatavoti pie nemainīgas politikas scenārija, kas ietver likumā „Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022.gadam” iekļautos 2021.gada diskrecionāros ieņēmumu un izdevumu pasākumus, kā arī politikas lēmumus, kas tika pieņemti saistībā ar Covid-19 krīzi. Budžeta sagatavošanas laikā jauni ar Covid-19 krīzi saistīti lēmumi pēc būtības netika pieņemti, bet gan tehniski nostiprināti budžeta dokumentos un līdz ar to netiek atspoguļoti kā diskrecionāri pasākumi.

MK pieņemtie diskrecionārie ieņēmumu un izdevumu pasākumi ir norādīti tabulās Nr.5. Vienlaikus, tabulās Nr.5 kā atsevišķa sadaļa ir iekļautas tādas korekcijas fiskālajā scenārijā, kuras ir bijis nepieciešams veikt saistībā ar MK pieņemtajiem diskrecionārajiem lēmumiem, lai korekti atspoguļoti MK pieņemto lēmumu fiskālo ietekmi gan kopumā vispārējās valdības budžeta līmenī, gan vispārējās valdības budžeta apakšlīmeņos. Tādējādi vienuviet tiek nodrošināts uzskatāms izmaiņu atspoguļojumu starp nemainīgas un mainīgas politikas scenāriju 2021.gadā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, 2021.gada budžets ir sagatavots:

- 1) turpinot nodrošināt finansējumu iepriekšējā Ietvara likumā un 2020.gada valsts budžeta likumā definētajām prioritātēm;
- 2) piešķirot finansējumu jaunā budžeta cikla vidēja termiņa budžeta prioritārajiem attīstības virzieniem;
- 3) prognozējot, ka vispārējās valdības nominālais deficīts 2021.gadā ir 3,95% no IKP;
- 4) veicot valsts budžeta bāzes izdevumu pārskatīšanu un izstrādājot papildu diskrecionāros ieņēmumu un izdevumu pasākumus, lai nodrošinātu finansējumu MK definētajām prioritātēm;
- 5) pieņemot nodokļu politikas lēmumus, lai veicinātu uzņēmumu konkurētspēju un investīcijas atbalstošu vidi, nodrošinātu adekvātu valsts sociālās apdrošināšanas pakalpojumu līmeni, kā arī turpinātu mazināt ienākumu nevienlīdzību.

Ņemot vērā SIP vispārējās izņēmuma klauzulas saglabāšanu 2021.gadā, šajā budžeta ciklā 2021.gadam strukturālās bilances mērķis tiek noteikts, balstoties uz nominālās bilances apmēru, ņemot vērā fiskālās prognozes pie nemainīgas politikas, MK pieņemtos lēmumus ar fiskālo ietekmi aktuālajā budžeta ciklā kā arī FM prognozes par ekonomikas ciklisko attīstību. Attiecīgi Latvijas strukturālās bilances mērķis 2021.gadā ir 2,06% no IKP. Saskaņā ar 2021.gada budžeta likuma projektu, strukturālais deficīts tiek plānots 1,96% no IKP apmērā. Starpība 0,1% no IKP ir fiskālā nodrošinājuma rezerve un ir paredzēta, lai ņemtu vērā fiskālos riskus. Jāatzīmē, ka kopā ar 2021.gada budžeta likumu ir sagatavots Ietvara likums 2021., 2022, un 2023.gadam, kas paredz vispārējās valdības budžeta strukturālā deficīta samazināšanu no 2% 2021. gadā uz 1% 2022.gadā un atgriešanos pie vidējā termiņa nacionālā mērķa, kas ir 0.5% no IKP.

Vispārējās valdības budžeta deficīts saskaņā ar 2021.gada budžeta likuma projektu ir 3,95% no IKP.

Lai arī 2021.gadā ir iespējams uzsākt pasākumus, kas tiks finansēti no Eiropas atjaunošanas un noturības mehānisma, pašlaik ne 2021.gada budžetā, ne šajā budžeta plānā netiek iekļauti potenciālie izdevumi un ieņēmumi, kas saistīti ar šo mehānismu. Latvijas

budžeta vadības procedūras ļauj šos izdevumus un atbilstošos ieņēmumus no ES veikt pēc budžeta pieņemšanas, palielinot šīm vajadzībām nepieciešamās apropriācijas. Šāda pieeja tiek īstenota tāpēc, ka šī budžeta plāna sagatavošanas brīdī nav iespējams ticami prognozēt 2021.gada izdevumus no šī instrumenta, un tam ir neitrāla fiskālā ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci un parādu.

Tabula 2.a: Vispārējās valdības budžeta mērķi sadalījumā pa apakšsektoriem

	EKS kods	2020	2021
		% IKP	
Neto aizdevumi (+) vai aizņēmumi (-) (B.9) pa apakšsektoriem			
1. Vispārējā valdība	S.13	-7,6	-3,9
2. Centrālā valdība	S.1311	-6,8	-3,6
3. Pavalstu valdība	S.1312		
4. Vietējā valdība	S.1313	-0,3	-0,2
5. Sociālās nodrošināšanas fondi	S.1314	-0,6	-0,2
6. Procentu izdevumi	D.41	0,9	0,8
7. Primārā balance		-6,7	-3,2
8. Vienreizēji un citi īslaicīgi pasākumi ¹		0,2	0,1
9. Reālā IKP pieaugums (%) (=1. Tabulā 1.a)		-7,0	5,1
10. Potenciālā IKP pieaugums (=2 Tabulā 1.a)		2,4	2,5
iemaksas:			
- darbaspēks		0,0	0,0
- kapitāls		0,7	0,7
- kopējais faktoru ražīgums		1,7	1,8
11. Starpība starp faktisko un potenciālo IKP (% no potenciālā IKP)		-7,7	-5,4
12. Budžeta bilances cikliskā komponente (% no IKP)		-2,9	-2,0
13. Cikliski koriģētā balance (1 – 12) (% no IKP)		-4,7	-1,9
14. Cikliski koriģētā primārā balance (13 + 6) (% no IKP)		-3,8	-1,2
15. Strukturālā balance (13 – 8) (% no IKP)		-4,9	-2,0

¹ Ieņēmumu daļa 18,7 milj. *euro* apmērā jeb 0,06% no IKP no Latvijai piešķirto emisijas kvotu izsolīšanas, kas notika 2018.gada novembrī un ir attiecināma uz 2020.gada ieņēmumiem, un ieņēmumi 33 milj. *euro* apmērā jeb 0,12% no IKP no noziedzīgi iegūto līdzekļu konfiskācijas ir uzskatāmi kā 2020.gadā vienreizējs pasākums. 2021.gadā kā vienreizējs pasākums ir atspoguļota daļa no emisiju kvotu vienreizēja darījuma, kas veikts 2018.gadā (ietekme sadalās 2019.–2021.gadā) 15,1 milj. *euro* apmērā.

Tabula 2.b: Vispārējās valdības parāda attīstība 2020.–2021.gadā

	EKS kods	2020	2021
		% no IKP	
1. Bruto parāds		47,3%	46,0%
2. Bruto parāda izmaiņas		10,4%	-1,3%
Kopējā parāda izmaiņas ietekmējošie faktori			
3. Primārā bilance		-6,7%	-3,2%
4. Procentu maksājumi	EDP D.41	0,9%	0,8%
5. Krājumu izmaiņas, t.sk.		2,8%	-5,3%
Valsts parāda netiešā procentu likme		2,2%	1,7%
Citi mainīgie			
6. Likvīdi finanšu aktīvi			
7. Neto finansiālais parāds (7=1-6)			
8. Parāda amortizācija		4,5%	4,9%
9. Ārvalstu valūtā denominētā parāda īpatsvars		3,7%	1,1%
10. Vidējā dzēšana		7,96 gadi	
<i>Informācijai – aprēķinos izmantotie IKP dati:</i>			
IKP faktiskajās cenās, milj. euro		30 022	31 601

Tabula 2.c: Netiešās saistības

% no IKP	2020	2021
Valsts un pašvaldību garantijas	1,5%	1,4%

Tabula 3: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu prognozes pie nemainīgas politikas sadalījumā pa galvenajām komponentēm

	EKS kods	2020	2021
		% IKP	
1. Kopējie ieņēmumi pie nemainīgas politikas t.sk.	TR	39,7	38,4
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	14,7	14,7
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	7,0	7,1
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	10,3	10,0
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	0,7	0,3
1.6. Pārējie ieņēmumi		7,0	6,3
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		32,2	32,0
2. Kopējie izdevumi pie nemainīgas politikas t.sk.	TE	47,3	42,4
2.1. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	12,1	11,5
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,1	5,9
2.3. Sociālie maksājumi tai skaitā bezdarbnieku pabalsti	D.62; D.632	14,5	13,8
2.4. Procentu izdevumi	D.41	0,9	0,8
2.5. Subsīdijas	D.3	1,5	1,3
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	6,0	5,5
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	1,3	0,0
2.8. Pārējie izdevumi		4,9	3,5

Tabula 4.a: Vispārējās valdības izdevumu un ieņēmumu mērķi sadalījumā pa galvenajām komponentēm

	EKS Kods	2020	2021
		% IKP	% IKP
1. Ieņēmumu plāna kopsumma	TR	39,8	39,2
t.sk.			
1.1. Ražošanas un importa nodokļi	D.2	14,7	14,9
1.2. Ienākuma un mantas kārtējie nodokļi	D.5	7,0	7,2
1.3. Kapitāla nodokļi	D.91	0,0	0,0
1.4. Sociālās iemaksas	D.61	10,3	10,1
1.5. Īpašuma ienākumi	D.4	0,7	0,6
1.6. Pārējie ieņēmumi		7,0	6,3
Nodokļu slogs (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		32,2	32,5
2. Izdevumu plāna kopsumma	TE	47,4	43,2
t.sk.			
2.1. Atlīdzība nodarbinātajiem	D.1	12,1	11,8
2.2. Starppatēriņš	P.2	6,1	5,9
2.3. Sociālie maksājumi	D.62 D.632	14,5	14,0
t.sk. bezdarbnieku pabalsti		0,9	0,7
2.4. Procentu izdevumi	D.41	0,9	0,8
2.5. Subsīdijas	D.3	1,5	1,3
2.6. Bruto kopējā pamatkapitāla veidošana	P.51	6,0	5,3
2.7. Kapitālo izdevumu transferti	D.9	1,3	0,0
2.8. Pārējie izdevumi		4,9	4,1

Tabula 4.c Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

Tabula 4.c.i) Vispārējās valdības izdevumi izglītībai, veselības aprūpei un nodarbinātībai

	2020		2021	
	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %	% no IKP	vispārējās valdības izdevumi, %
Izglītība	5,0	10,7	4,7	10,8
Veselība	5,2	11,1	5,4	12,5
Nodarbinātība	0,1	0,3	0,1	0,3

Tabula 4.c.ii) Vispārējās valdības izdevumi funkciju sadalījumā

	COFOG kods	2020	2021
		% IKP	
1. Vispārējie sabiedriskie pakalpojumi	1	6,2	5,7
2. Aizsardzība	2	2,6	2,4
3. Sabiedriskā kārtība un drošība	3	2,4	2,3
4. Ekonomiskā darbība	4	8,7	6,4
5. Vides aizsardzība	5	0,3	0,3
6. Mājoklis un komunālā saimniecība	6	0,8	0,7
7. Veselība	7	5,2	5,4
8. Atpūta, kultūra un reliģija	8	1,4	1,3
9. Izglītība	9	5,0	4,7
10. Sociālā aizsardzība	10	14,8	14,0
11. Kopējie izdevumi	TE	47,4	43,2

Vidēja termiņa budžeta politikas prioritāro attīstības virzienu īstenošana

Iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšana

Ienākumu nevienlīdzības mazināšana, paaugstinot ienākumu sliekšni, līdz kuram piemēro ar iedzīvotāju ienākuma nodokli neapliekamo minimumu, kā arī palielinot garantēto minimālo ienākumu, minimālo pensiju un pabalstus sociāli maz aizsargātām sabiedrības grupām. Iedzīvotāju dzīves kvalitāti nosaka, gan absolūtie rādītāji, gan relatīvie rādītāji – vidējā iedzīvotāju dzīves kvalitāti un dzīves kvalitātes atšķirības iedzīvotājiem ar atšķirīgu ieņēmumu lielumu. Būtisks rādītājs, vērtējot vidējo dzīves kvalitāti, ir IKP apjoms uz vienu iedzīvotāju, kas Latvijai saskaņā ar *Eurostat* datiem ir ceturtais zemākais ES (IKP uz vienu iedzīvotāju pēc PPS (pirktspējas paritātes) 2019.gadā). Savukārt, *Džini* koeficients, kas raksturo ieņēmumu nevienlīdzību, Latvijā ir viens no augstākajiem ES, pēc 2019.gada *Eurostat* datiem apsteidzot vienīgi Lietuvu un Bulgāriju.

Aktuālais Ietvara likums paredz šādus galvenos politikas pasākumus iedzīvotāju ienākumu nevienlīdzības mazināšanā:

- palielinot ienākumu sliekšni līdz 1 800 *euro* mēnesī, līdz kuram tiek piemērots diferencētais neapliekamais minimums (šobrīd 1 200 *euro* mēnesī)
- palielinot garantēto minimālo ienākumu, minimālo pensiju un pabalstus sociāli maz aizsargātām sabiedrības grupām.

Valsts cilvēkkapitāla palielināšana

Veselības un izglītības nozares cilvēkkapitāla kapacitātes saglabāšana un stiprināšana, palielinot publisko finansējumu ārstniecības personu un pedagogu atalgojumam.

Veselības aprūpe. Dzīves kvalitātes uzlabošana ir iespējama, nodrošinot ekonomikas strauju izaugsmi ilgtermiņā, jeb relatīvi augstu potenciālā IKP pieaugumu. Nelabvēlīgo demogrāfijas tendenču kontekstā darbaspēka komponents ieguldījums kopējā potenciālā IKP pieaugumā būs tuvs nullei. Šādos apstākļos darbaspēka komponentes ieguldījumu var palielināt, mazinot laiku, ko darbaspējīgā vecuma iedzīvotāji atrodas ārpus darba slimības dēļ. Sabiedrības veselības stiprināšana, nodrošinot kvalitatīvākus un pieejamākus veselības aprūpes pasākumus tiešā veidā ietekmē potenciālā IKP izaugsmi un līdz ar to ir viens no rādītājiem valsts cilvēkkapitālā. Jāatzīmē arī, ka kvalitatīvāka un pieejamāka veselības aprūpe tiešā veidā pozitīvi ietekmē fiskālās politikas vispārējo mērķi – iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Līdz ar to publisko finanšu ieguldījumi veselības aprūpē gan tiešā veidā uzlabo iedzīvotāju dzīves kvalitāti, gan rada priekšnosacījumus ekonomikas izaugsmei, kas, savukārt, nodrošina uzlabotās dzīves kvalitātes ilgtspēju.

Šajā Ietvara likumā viens no MK lēmumiem vidējā termiņā ietver 2021.gadam 183,0 milj. *euro* piešķiršanu ārstniecības personu darba samaksas pieauguma nodrošināšanai.

Būtisks aspekts veselības nozares sekmīgai funkcionēšanai ir izglītota un motivēta medicīnas personāla pieejamība, ko nosaka arī adekvāts atalgojums.

Eurostat dati norāda, ka 2018.gadā medicīnas personāla skaits Latvijā uz 1 000 iedzīvotājiem bija zemāks nekā vidēji ES, t.sk. medicīnas māsu skaits bija tikai 4,4 uz 1 000 iedzīvotājiem, kas ir viens no zemākajiem rādītājiem ES, savukārt ārstu skaits bija 3,3 uz 1 000 iedzīvotājiem, kas arī ir zem ES vidējā rādītāja (3,8). Attiecīgi ir pamatoti izvērtēt to, kā atalgojums potenciāli ietekmē medicīnas studiju absolventu lēmumu strādāt medicīnas nozarē Latvijā (valsts vai pašvaldību slimnīcās) vai arī ārzemēs.

Atbilstoši VM analīzei, 2019.gadā no visiem rezidentūras absolventiem (210) darba vietas ārstniecības nozarē neuzrādīja tikai 4% (9 personas), salīdzinot ar 2018.gadu, kad darba

vietu neuzrādīja pat 18% rezidentūras absolventu. Situācijas uzlabošanās ir vērtējama īpaši pozitīvi, ņemot vērā, cik valsts ir samaksājusi par rezidentūras studijām (gadā viena rezidenta apmācības izmaksas ir aptuveni 24 tūkst. *euro*).

Savukārt, medicīnas māsu statistika norāda, ka 2019.gadā 516 māsas absolvēja izglītības iestādi, no kurām tikai 202 reģistrējās Ārstniecības personu un ārstniecības atbalsta personu reģistrā, bet no tām – tikai 126 uzsāka darbu veselības aprūpes sistēmā (jeb 24% no visiem absolventiem). Laika periodā no 2010.gada līdz 2020.gada 1.septembrim ārstniecības personām un ārstniecības atbalsta personām izsniegtas 1 261 profesionālās kvalifikācijas izziņas darbam ārvalstīs, no tām – 1 011 māsām, 141 ārsta palīgiem.

No aptaujātajiem 2018./2019.mācību gada 159 absolventiem (ārstiem) 25% ir norādījuši, ka plāno doties prom no Latvijas. Katru gadu latviešu izcelsmes ārstiem tiek izsniegtas izziņas kvalifikācijas atzīšanai ārvalstīs – 2016.gadā – 102, 2017.gadā – 85; 2018.gadā – 75.

OECD dati norāda, ka slimnīcās, kur tiek nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība, sekundārā un terciārā līmeņa veselības aprūpe, nodarbināto ārstu skaits Latvijā ir mazāks kā OECD valstīs vidēji – Latvijā aptuveni 59%², OECD valstīs vairāk nekā 75% (tikai 25% strādā ārpus slimnīcu sektora)³. Principā šie dati norāda uz to, ka pārāk maza proporcija ārstu strādā slimnīcās t.i. stacionārajā segmentā.

Pēdējo gadu politikas izmaiņas veselības nozarē ir sekmējušas finansējuma pieaugumu gan slimnīcu aprīkojuma un infrastruktūras uzlabojumiem, gan arī ārstniecības personāla atalgojumam un turpmāki centieni finansējuma pieaugumam t.sk. atalgojumam ir viens no potenciālajiem risinājumiem, lai sekmētu gan medicīnas personāla ataudzes nodrošināšanu nozarē, gan arī pašlaik veselības nozarē strādājošo motivācijas pieaugumu.

Izglītība un zinātne. Ņemot vērā ierobežojumus darbaspēka apjomā, kopējo faktoru produktivitātes paaugstināšana Latvijas apstākļos ir galvenais faktors potenciālā IKP izaugsmē. Latvijas iedzīvotāju zināšanas, prasmes un spēja būt inovatīviem un apstākļu izveide iespējai inovatīvās idejas īstenot dzīvē ir tie priekšnoteikumi, kas nepieciešami potenciālās IKP izaugsmei. Izglītībai un zinātnei šeit ir galvenā nozīme.

Atbilstoši *Eurostat* COFOG vispārējās valdības sektora izdevumu klasifikācijas datiem finansējums izglītības jomā Latvijā (5,8% no IKP pēc 2018.gada datiem) ir piektais augstākais ES, pārsniedzot gan ES vidējo rādītāju (4,6% no IKP), gan arī apsteidzot Lietuvu (4,6% no IKP), bet vienlaikus atpaliekot no Igaunijas (6,2% no IKP). Tas norāda uz to, ka finansējums izglītībai Latvijā ir adekvātā līmenī, bet ir jārisina jautājumi saistībā ar skolu tīkla optimizāciju un skolēnu skaita uz vienu pedagogu attiecības palielināšanu. Jāatzīmē, ka būtiska skolēnu skaita uz vienu pedagogu palielināšana, kā arī nozīmīga progresa sasniegšana skolu tīkla reorganizācijā nav iespējama īsā laika periodā, neapdraudot izglītības kvalitāti. Tādējādi viens no risinājumiem ir ieguldīt izglītības sistēmā papildu līdzekļus, lai celtu pedagogu atalgojumu, kas arī ir bijis viens no MK lēmumiem šī Ietvara likuma izstrādē. Atbilstoši, 2021.gadā MK ir piešķīris papildu finansējumu 40,6 milj. *euro* gan pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošanai pirmsskolas izglītībā, vispārējā izglītībā, profesionālajā izglītībā, profesionālajā ievirzē un interešu izglītībā, gan arī akadēmiskā personāla minimālo atlīdzības likmju paaugstināšanai. Savukārt, gan 2022.gadā, gan 2023.gadā šim mērķim ir atvēlēti 56,3 milj. *euro*.

² OECD datu bāze (skatīts 02.10.2020.)

³ Latvijas veselības aprūpes infrastruktūras ģenerālplāns 2016. – 2025.gadam (8.lpp.), Pasaules Banka

Uzņēmumu konkurētspējas veicināšana

Lai Latvijas uzņēmumi varētu veikt ieguldījumus cilvēkkapitālā, nodrošinot darbinieku izglītošanu un atalgojuma palielināšanu kā arī ieguldījumus ražojošajā kapitālā, tiem nepieciešams nodrošināt pietiekamu peļņas līmeni, kuru ietekmē gan valstī pastāvošā nodokļu politika, gan konkurences apstākļi nacionālā un reģionālā līmenī. Attiecībā uz reģionālo konkurētspēju, nozīmīgs rādītājs, kas nosaka Latvijas uzņēmēju konkurences pozīciju attiecībā pret Baltijas valstīm un pārējām ES dalībvalstīm ir darbaspēka izmaksas, kurās būtisku īpatsvaru sastāda darbaspēka nodokļi. Darbaspēka izmaksas labi raksturo darbaspēka nodokļu slogs jeb nodokļu ķīlis, kas parāda cik daudz darbinieks izmaksā darba devējam. To aprēķina kā par darbinieku samaksātās nodokļu summas attiecību pret darba devēja darbaspēka izmaksām. Atbilstoši EK nodokļu un pabalstu datubāzes datiem, 2019.gadā Latvijā nodokļu ķīlis, izmantojot rādītāju par strādājošo bez apgādībā esošajām personām, kurš saņem vidējo algu valstī, bija 42,6%, kas pārsniedz gan ES vidējo rādītāju (40,2), gan arī Lietuvu un Igauniju (abās 37,2).

Vienlaikus, līdztekus Latvijas uzņēmēju starptautiskās konkurētspējas sekmēšanai, nozīmīgs faktors, kas nosaka godīgu konkurenci Latvijas iekšējā tirgū, ir nodokļu politikas nosacījumi attiecībā uz darbaspēka izmaksām dažādos nodokļu režīmos strādājošajiem. Viens no šādiem režīmiem ir MUN režīms, kuram, lai gan ir tendence samazināties, tomēr informācija par 2019.gada 4.ceturksni liecina, ka MUN joprojām ir nodarbināti 8% no visiem tautsaimniecībā nodarbinātajiem. Saskaņā ar VID informāciju MUN maksātājiem VSAOI slogs ir gandrīz trīs reizes mazāks nekā vispārējā nodokļu maksāšanas režīma darba devējiem (pamatojoties uz MK 2020.gada 23.aprīļa sēdē izskatīto informatīvo ziņojumu “Par dīkstāves pabalstiem Covid-19 krīzes skartajiem uzņēmumiem”), tādējādi nostādot MUN režīma darba devējus krietni izdevīgākā konkurences pozīcijā.

Nemot vērā iepriekš minēto, aktuālajā Ietvara likuma sagatavošanas ciklā, MK ir lēmis risināt augstākminēto problemātiku gan samazinot VSAOI likmi par vienu procentpunktu, tai skaitā darba devēja likme par 0,5% un darba ņēmēja likme par 0,5%, gan arī reorganizējot MUN režīmu, lai MUN netiktu izmantots kā nodokļu modelis ar būtiski zemāku darbaspēka nodokļu slogu, tādējādi kropļojot konkurenci.

Adekvātu valsts sociālās apdrošināšanas pakalpojumu nodrošināšana

Adekvātu valsts sociālās apdrošināšanas pakalpojumu nodrošināšana, nosakot atbilstošu obligāto iemaksu objektu vispārējā nodokļu režīmā un alternatīvajos nodokļu režīmos nodarbinātajiem. Viens no sociālās labklājības rādītājiem valstī ir ne tikai darba algas vidējais apmērs, bet arī valsts spēja nodrošināt iedzīvotāju sociālo drošību un labklājību tiem gan īslaicīgi atstājot darba tirgu, gan aizejot pensijā, gan arī situācijās, kad tautsaimniecībā iestājas nozīmīgi ekonomiski satricinājumi.

Atbilstoši *Eurostat* datiem 2018.gadā kopējais ienākumu atvietošanas līmenis Latvijā personai aizejot pensijā bija trešais zemākais ES, sasniedzot vien 40% rādītāju. Saskaņā ar Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras datiem 2019.gadā ap 111 tūkst. no sociāli apdrošinātām personām darba ņēmēju un pašnodarbināto personu⁴, ienākumi jeb VSAOI objekts bija līdz 430 *euro* mēnesī; šo personu vidējais veicamo iemaksu objekts jeb gūtie

⁴ Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati uz 2019.gada aprīli par vidējo darba ņēmēju (neieskaitot mikrouzņēmuma režīmā strādājošos) un pašnodarbināto personu (ieskaitot patentmaksātājus un autoratlīdzības saņēmējus) skaitu, kuru vidējais veicamais iemaksu objekts bija no 0,01 līdz 429,99 *euro* mēnesī

ienākumi bija 219 *euro* mēnesī (salīdzinājumam vispārējā režīmā vidējie ienākumi vienam darba ņēmējam 2019.gadā bija 796 *euro* mēnesī).

Šie dati norāda uz to, ka būtiskas iedzīvotāju daļas sociālās labklājības līmenis nākotnē pensionējoties vai iestājoties sociālās apdrošināšanas gadījumiem, būs būtiski apdraudēts.

Arī Covid-19 krīze ir parādījusi, ka nepietiekošā apjomā veikto VSAOI iemaksu dēļ strādājošo saņemtais valsts sociālo pabalstu apmērs ir mazs. Uz to norāda statistikas dati par valdības sniegto atbalsta mehānismu uzņēmumiem un pašnodarbinātajiem, kuri ir nonākuši dīkstāvē. Maksimālais dīkstāves pabalsta apmērs mēnesī personai ir noteikts 700 *euro* (75% no iepriekšējo sešu mēnešu vidējās atlīdzības apmēra). Savukārt līdz 2020.gada 10.jūlijam ir piešķirts atbalsts Covid-19 infekcijas laikā, izmaksājot:

- 127 925 dīkstāves pabalstus pēc 18 435 uzņēmumu iesniegumiem ar vidējo dīkstāves pabalstu 404 *euro* apmērā, no kuriem 56,3% piešķirtais pabalsts bija mazāks par MK noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru;
- 6 309 dīkstāves pabalstus pēc pašnodarbināto iesniegumiem ar vidējo dīkstāves pabalstu 353 *euro* apmērā, no kuriem 63,6 % piešķirtais pabalsts bija mazāks par MK noteiktās minimālās mēneša darba algas apmēru (VID informācija uz 2020.gada 13.jūliju).

Nemot vērā augstāk minēto, MK sākot ar 2021.gadu ir pieņēmis lēmumu ieviest minimālo VSAOI apmēru, kura ieviešanas mērķis ir nodrošināt ilgtspējīgu valsts sociālās apdrošināšanas politiku, paredzot, ka par visiem nodokļu maksātājiem, kuri aktīvi piedalās ekonomiskajā dzīvē, VSAOI tiktu veiktas vismaz minimālu valsts sociālās apdrošināšanas iemaksu līmenī, un novērst dažādo nodokļu režīmu izņēmuma modeļa izmantošanu nodokļu optimizācijas nolūkā. Vienlaikus, atbilstoši FM aprēķiniem, no šīs iniciatīvas ieviešanas tiek prognozēta pozitīva fiskālā ietekme uz valsts budžetu 2021.gadā sasniedzot 64,3 milj. *euro*, 2022.gadā 135,5 milj. *euro*, un 2023.gadā 137,2 milj. *euro*.

Tabula 5: Diskrecionāro pasākumu apraksts, kas iekļauti budžeta projektā

Tabula 5.a.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts*	Nodokļu veids	ESA kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2021	2022	2023
						% IKP		
PVN piemērošanas vienkāršošanas noteikumi e-komercijas jomā	PVN piemērošanas vienkāršošanas noteikumi e-komercijas jomā: ar 2021.gadu tiks paplašināts īpašā PVN režīma piemērošanas tvērums, radot iespēju reģistrēties vienā dalībvalstī un veikt PVN samaksu par jebkādiem darījumiem, kas veikti e-vidē īpašā PVN režīma ietvaros; papildus tam ar 2021.gadu tiks atcelts PVN atbrīvojums mazās vērtības preču sūtījumiem 22 <i>euro</i> apmērā.	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,03		
VSAOI likmes samazināšana par 1 procentpunktu (no 35.09% uz 34.09%)	VSAOI likmes samazināšana par 1 procentpunktu (no 35.09% uz 34.09%)	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02		
		SOC	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,27		
DNM sliekšņa līdz kuram piemēro DNM paaugstināšana līdz 1 800 <i>euro mēnesī</i>	DNM sliekšņa līdz kuram piemēro DNM paaugstināšana līdz 1 800 <i>euro mēnesī</i>	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,14		
Minimālā VSAOI apmēra ieviešana un alternatīvo nodokļu (tostarp mikrouzņēmuma) režīmu reorganizēšana	Minimālā VSAOI apmēra ieviešana un alternatīvo nodokļu (tostarp mikrouzņēmuma) režīmu reorganizēšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,06		
		SOC	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,20	0,22	
		SOC veselības finansēšanai	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,01	
		Akcīzes nodoklis	D214	uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02	0,02	0,01

AN likmju tabakas izstrādājumiem un elektroniskajās cigaretēs izmantojamajiem šķidrumiem paaugstināšana	AN likmju tabakas izstrādājumiem un elektroniskajās cigaretēs izmantojamajiem šķidrumiem paaugstināšana	PVN	D.2	uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00
Transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa likmju izmaiņas	Transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa likmju izmaiņas	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis	D.5; D.29	uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02		
MK rīkojuma projekts "Par Satiksmes ministrijas ilgtermiņa saistībām valsts galvenā autoceļa "E67/A7 Ķekavas apvedceļš" publiskās un privātās partnerības projekta īstenošanai".	MK rīkojuma projekts "Par Satiksmes ministrijas ilgtermiņa saistībām valsts galvenā autoceļa "E67/A7 Ķekavas apvedceļš" publiskās un privātās partnerības projekta īstenošanai".	PVN	D.2	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,03	0,01	-0,02
Pamatbudžetā prognozējamo ieņēmumu palielināšana no AS "Latvenergo" dividendēm	Pamatbudžetā prognozējamo ieņēmumu palielināšana no AS "Latvenergo" dividendēm	Nenodokļi	D.421	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,02	0,01	0,00
		UIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,01	0,00	0,00
AS "Latvenergo" dividenžu paredzēšana saskaņā ar konceptuālo ziņojumu "Kompleksi pasākumi obligātā iepirkuma komponentes problemātikas risināšanai un elektroenerģijas tirgus attīstībai"	AS "Latvenergo" dividenžu paredzēšana saskaņā ar konceptuālo ziņojumu "Kompleksi pasākumi obligātā iepirkuma komponentes problemātikas risināšanai un elektroenerģijas tirgus attīstībai"	Nenodokļi	D.421	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,24	-0,04	-0,04
		UIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,06	-0,01	-0,01
Pamatbudžetā prognozējamo ieņēmumu palielināšana no AS "Latvijas valsts meži" dividendēm	Pamatbudžetā prognozējamo ieņēmumu palielināšana no AS "Latvijas valsts meži" dividendēm	Nenodokļi	D.421	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,05	-0,04	
		UIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,01	-0,01	
Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas, saistībā ar MK lēmumiem palielināt atalgojumu veselības nozarē strādājošajiem un pedagogiem	Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas, saistībā ar MK lēmumiem palielināt atalgojumu veselības nozarē strādājošajiem un pedagogiem	IIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,11	0,01	0,01
		PVN	D.2	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,09	0,01	0,01
		SOC	D.61	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,19	0,02	0,02

Kompensācijas neparedzēšana Rīgas pašvaldībai saistībā ar tās kontrolētās kapitālsabiedrības "Rīgas satiksme" radīto fiskālo ietekmi uz vispārējās valdības budžeta bilanci (valsts budžeta ieņēmumu klasifikācijas kods 12.3.9.9.)	Kompensācijas neparedzēšana Rīgas pašvaldībai saistībā ar tās kontrolētās kapitālsabiedrības "Rīgas satiksme" radīto fiskālo ietekmi uz vispārējās valdības budžeta bilanci (valsts budžeta ieņēmumu klasifikācijas kods 12.3.9.9.)	Nenodokļi	P.13	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	-0,03	0,03	
Citi nodokļu pasākumi						0,01	0,01	0,01
Citi nenodokļu pasākumi						0,00	0,00	0,00
Kopā:						0,71	0,27	-0,01

Citas izmaiņas budžeta sagatavošanas procesā (% no IKP)	2021
Citas izmaiņas budžeta nodokļu un pašu ieņēmumos	0,01

Tabula 5.a.ii) Diskrecionārie izdevumu pasākumi vispārējās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	2021	2022	2023
				milj. euro		
Ekonomikas ministrija						
Palielināts finansējums elektroenerģijas lietotāju atbalstam	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,11	0,03	-0,04
Palielināts finansējums mājokļu garantiju atbalsta programmai	D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,02	0,00
Palielināts finansējums PP 12_06_P Mājokļu garantiju atbalsta programma	D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Finanšu ministrija						
Finansējuma samazinājums atbilstoši izdevumu pārskatīšanas rezultātam		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,07	0,00	0,00
Finansējuma palielinājums normatīvajos aktos noteikto prasību ieviešanai VID informācijas sistēmās	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
Iekšlietu ministrija						
Finansējuma palielinājums prioritārajam pasākumam "Pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošana pirmsskolas izglītībā, vispārējā izglītībā, profesionālajā izglītībā, profesionālajā ievirzē un interešu izglītībā"	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Finansējuma palielinājums prioritārajam pasākumam "Akadēmiskā personāla minimālo atlīdzības likmju paaugstināšana saskaņā ar pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafiku	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Finansējuma palielinājums prioritārajam pasākumam "XII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku nodrošināšana"		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Finansējuma palielinājums ERAF projektu īstenošanai		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Finansējuma palielinājums Eiropas Sociālā fonda projektu īstenošanai		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,06	-0,06	0,00
Finansējuma palielinājums prioritārajam pasākumam "Pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošana pirmsskolas izglītībā, vispārējā izglītībā, profesionālajā izglītībā, profesionālajā ievirzē un interešu izglītībā"	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00

Finansējuma palielinājums prioritārajam pasākumam "Akadēmiskā personāla minimālo atlīdzības likmju paaugstināšana saskaņā ar pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafiku"	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Zemkopības ministrija						
Valsts atbalstam vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanai ciltsgrāmā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanai un produktivitātes datu izvērtēšanai	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Satiksmes ministrija						
Finansējums Ķekavas apvedceļa projekta īstenošanai (Ķekavas apvedceļa projektēšanai, būvniecībai, finansēšanai un uzturēšanai)	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,01	0,00
Finansējuma samazinājums valsts autoceļu uzturēšanai un atjaunošanai, ņemot vērā MK 22.09.2020. sēdē lemtu.	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,17	0,17	0,00
Palielināti izdevumi 2021.gada abonēto preses izdevumu piegādes radīto zaudējumu kompensācijai un atbalstam abonēto preses izdevumu piegādēm 2022., 2023. un turpmākajiem gadiem.	D.9	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,02	-0,01
Palielināti izdevumi abonēto preses izdevumu piegādes radīto zaudējumu kompensācijai.	D.9	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Labklājības ministrija						
Pamatbudžets						
Palielināti resursi un izdevumi 2021.gadam 9 349 520 <i>euro</i> apmērā un 2022.gadam 21 364 224 <i>euro</i> apmērā un 2023.gadam 23 372 967 <i>euro</i> apmērā, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma "Asistenta pakalpojuma pārskatīšana" īstenošanu, pilnveidojot asistenta pakalpojuma pašvaldībā nodrošināšanas kārtību, nodrošinot to kā fiskāli neitrālu pasākumu, t.i. samazinot izdevumus bezdarbnieka pabalstam speciālā budžeta apakšprogrammā 04.02.00 "Nodarbinātības speciālais budžets"	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,04	0,00
Palielināti resursi un izdevumi 2021.gadam 2 370 251 <i>euro</i> apmērā un 2022.–2023.gadam ik gadu 4 750 859 <i>euro</i> apmērā, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma "Pabalsta aizbildnim par bērna uzturēšanu apmēra dubultošanu" īstenošanu ar 2021.gada 1.jūliju, nodrošinot to kā fiskāli neitrālu pasākumu, t.i. samazinot izdevumus bezdarbnieka pabalstam speciālā budžeta apakšprogrammā 04.02.00 "Nodarbinātības speciālais budžets"	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
Palielināti resursi un izdevumi 2021.gadam 10 195 604 <i>euro</i> apmērā, 2022.gadam 10 741 027 <i>euro</i> apmērā un 2023.gadam 10 865 062 <i>euro</i> apmērā, lai prioritārā pasākuma "Satversmes tiesas spriedumu izpilde	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00

labklājības jomā” ietvaros nodrošinātu apakšpasākuma “Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra pārskatīšana” īstenošanu						
Speciālais budžets				0,00	0,00	0,00
Izdevumu samazinājums vecuma pensijām saistībā ar pabalsta vid. apmēra mēnesī prognozēto samazināšanos	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,04	-0,01	0,00
Izdevumu samazinājums bezdarbnieka pabalstiem saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita vidēji mēnesī prognozēto samazināšanos, tādējādi nodrošinot LM fiskāli neitrālu pasākumu īstenošanu	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,06	-0,03	0,00
Izdevumu samazinājums bezdarbnieka pabalstiem saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita vidēji mēnesī prognozēto samazināšanos	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,03	0,02	0,01
Izdevumu samazinājums slimības pabalstiem saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita vidēji mēnesī prognozēto samazināšanos	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,03	-0,02	0,00
Ieņēmumu un izdevumu palielinājums, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma "Satversmes tiesas spriedumu izpilde labklājības jomā" apakšpasākuma "Minimālo pensiju paaugstināšana" īstenošanu, saņemot transfera pārskaitījumu no LM pamatbudžeta programmas 04.00.00 "Valsts atbalsts sociālajai apdrošināšanai"	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,17	0,00	0,00
Ieņēmumu un izdevumu palielinājums, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma "Satversmes tiesas spriedumu izpilde labklājības jomā" apakšpasākuma "Atbalsts bērniem apgādnieka nāves gadījumā" īstenošanu, saņemot transfera pārskaitījumu no LM pamatbudžeta programmas 04.00.00 "Valsts atbalsts sociālajai apdrošināšanai"	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Tieslietu ministrija						
Palielināti izdevumi prioritārajam pasākumam "Tiesu darbinieku mēnešalgu paaugstināšana"	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Kultūras ministrija						
Finansējuma palielinājums pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošana pirmsskolas izglītībā, vispārējā izglītībā, profesionālajā izglītībā, profesionālajā ievirzē un interešu izglītībā	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Veselības ministrija						
Palielināti resursi un izdevumi 2021.-2023.gadam ik gadu 7 313 139 euro apmērā, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma “Ārstniecības personu darba samaksas pieauguma nodrošināšana” īstenošanu	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,57	-0,02	-0,02

Radio un televīzija						
Dotācijas palielinājums, lai nodrošinātu VSIA "Latvijas Televīzija" attīstību pēc iziešanas no reklāmas tirgus	D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Mērķdotācijas pašvaldībām						
Finansējuma pārdale ņemot vērā izglītojamo skaita un struktūras izmaiņas	D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00
Nodrošināta pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafika īstenošana	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,09	0,03	0,00
Dotācija pašvaldībām						
Pašvaldību speciālās dotācijas palielinājums par 10% pret iepriekšējo gadu	D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,08	0,06	0,03
Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums						
Finansējums samazināts atbilstoši MK pieņemtajiem lēmumiem		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	-0,02	0,02
Finansējums palielināts atbilstoši MK pieņemtajiem lēmumiem		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	-0,02	0,02
'Pārdalītais finansējums uz KNAB, ĀM, FM, IeM, TM un Prokuratūru noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00
Finansējums Covid-19 krīzes pārvarēšanas un ekonomikas atlabšanas pasākumam "Demogrāfija"		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,04	-0,04	0,00
Pārdalītais finansējums ES politikas instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības projektu īstenošanai no/uz budžeta resoriem		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,15	0,14	0,00
Citi prioritārie pasākumi		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,28	-0,11	-0,02
Kopā				1,01	0,09	-0,04

Citas izmaiņas budžeta sagatavošanas procesā (% no IKP)	2021
Izdevumu samazinājums pašvaldību budžetā, saistībā ar ieņēmumu samazinājumu	-0,26

Tabula 5.b.i): Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts*	Nodokļu veids	ESA kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2021	2022	2023
						% IKP		
PVN piemērošanas vienkāršošanas noteikumi e-komercijas jomā	PVN piemērošanas vienkāršošanas noteikumi e-komercijas jomā: ar 2021.gadu tiks paplašināts īpašā PVN režīma piemērošanas tvērums, radot iespēju reģistrēties vienā dalībvalstī un veikt PVN samaksu par jebkādiem darījumiem, kas veikti e-vidē īpašā PVN režīma ietvaros; papildus tam ar 2021.gadu tiks atcelts PVN atbrīvojums mazās vērtības preču sūtījumiem 22 <i>euro</i> apmērā.	PVN	D.2	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,03		
VSAOI likmes samazināšana par 1 procentpunktu (no 35.09% uz 34.09%)	VSAOI likmes samazināšana par 1 procentpunktu (no 35.09% uz 34.09%)	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01		
		SOC	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,27		
DNM sliedzīgā līdz kuram piemēro DNM paaugstināšana līdz 1 800 <i>euro mēnesī</i>	DNM sliedzīgā līdz kuram piemēro DNM paaugstināšana līdz 1 800 <i>euro mēnesī</i>	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,03		
IIN pārdale uz 75%/25% (2020.gadā 80%/20%)	IIN pārdale uz 75%/25% (2020.gadā 80%/20%)	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,30		
Minimālā VSAOI apmēra ieviešana un alternatīvo nodokļu (tostarp mikrouzņēmuma) režīmu reorganizēšana	Minimālā VSAOI apmēra ieviešana un alternatīvo nodokļu (tostarp mikrouzņēmuma) režīmu reorganizēšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01		
		SOC	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,20	0,22	
		SOC veselības finansēšanai	D.61	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,01	0,01	
AN likmju tabakas izstrādājumiem un elektroniskajās cigaretēs izmantojamajiem šķidrumiem paaugstināšana	AN likmju tabakas izstrādājumiem un elektroniskajās cigaretēs izmantojamajiem šķidrumiem paaugstināšana	Akcīzes nodoklis	D214	uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02	0,02	0,01
		PVN	D.2	uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,00	0,00	0,00

Transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa likmju izmaiņas	Transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa likmju izmaiņas	Transportlīdzekļa ekspluatācijas nodoklis	D.5; D.29	uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02		
MK rīkojuma projekts "Par Satiksmes ministrijas ilgtermiņa saistībām valsts galvenā autoceļa "E67/A7 Ķekavas apvedceļš" publiskās un privātās partnerības projekta īstenošanai".	MK rīkojuma projekts "Par Satiksmes ministrijas ilgtermiņa saistībām valsts galvenā autoceļa "E67/A7 Ķekavas apvedceļš" publiskās un privātās partnerības projekta īstenošanai".	PVN	D.2	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,03	0,01	-0,02
Pamatbudžetā prognozējamo ieņēmumu palielināšana no AS "Latvenergo" dividendēm	Pamatbudžetā prognozējamo ieņēmumu palielināšana no AS "Latvenergo" dividendēm	Nenodokļi	D.421	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,02	0,01	0,00
		UIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,01	0,00	0,00
AS "Latvenergo" dividenžu paredzēšana saskaņā ar konceptuālo ziņojumu "Kompleksi pasākumi obligātā iepirkuma komponentes problemātikas risināšanai un elektroenerģijas tirgus attīstībai"	AS "Latvenergo" dividenžu paredzēšana saskaņā ar konceptuālo ziņojumu "Kompleksi pasākumi obligātā iepirkuma komponentes problemātikas risināšanai un elektroenerģijas tirgus attīstībai"	Nenodokļi	D.421	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,24	-0,04	-0,04
		UIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,06	-0,01	-0,01
Pamatbudžetā prognozējamo ieņēmumu palielināšana no AS "Latvijas valsts meži" dividendēm	Pamatbudžetā prognozējamo ieņēmumu palielināšana no AS "Latvijas valsts meži" dividendēm	Nenodokļi	D.421	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,05	-0,04	
		UIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,01	-0,01	
Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas, saistībā ar MK lēmumiem palielināt atalgojumu veselības nozarē strādājošajiem un pedagogiem	Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas, saistībā ar MK lēmumiem palielināt atalgojumu veselības nozarē strādājošajiem un pedagogiem	IIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,02	0,00	0,00
		PVN	D.2	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,09	0,01	0,01
		SOC	D.61	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,19	0,02	0,02
Kompensācijas neparedzēšana Rīgas pašvaldībai saistībā ar tās kontrolētās kapitālsabiedrības "Rīgas satiksme" radīto fiskālo ietekmi uz vispārējās	Kompensācijas neparedzēšana Rīgas pašvaldībai saistībā ar tās kontrolētās kapitālsabiedrības "Rīgas satiksme" radīto fiskālo ietekmi uz vispārējās valdības budžeta	Nenodokļi	P.13	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	-0,03	0,03	

valdības budžeta bilanci (valsts budžeta ieņēmumu klasifikācijas kods 12.3.9.9.)	bilanci (valsts budžeta ieņēmumu klasifikācijas kods 12.3.9.9.)							
Citi nodokļu pasākumi						0,01	0,00	0,00
Citi nenodokļu pasākumi						0,00	0,00	0,00
Kopā:						0,97	0,25	-0,03

Tabula 5.b.ii): Diskrecionārie izdevumi pasākumi centrālās valdības budžetā

Pasākuma nosaukums	EKS kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	2021	2022	2023
				milj. euro		
Ekonomikas ministrija						
Palielināts finansējums elektroenerģijas lietotāju atbalstam	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,11	0,03	-0,04
Palielināts finansējums mājokļu garantiju atbalsta programmai	D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	0,02	0,00
Palielināts finansējums PP 12_06_P Mājokļu garantiju atbalsta programma	D.7	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Finanšu ministrija						
Finansējuma samazinājums atbilstoši izdevumu pārskatīšanas rezultātam		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,07	0,00	0,00
Finansējuma palielinājums normatīvajos aktos noteikto prasību ieviešanai VID informācijas sistēmās	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
Iekšlietu ministrija						
Finansējuma palielinājums prioritārajam pasākumam "Pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošana pirmsskolas izglītībā, vispārējā izglītībā, profesionālajā izglītībā, profesionālajā ievirzē un interešu izglītībā"	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Finansējuma palielinājums prioritārajam pasākumam "Akadēmiskā personāla minimālo atlīdzības likmju paaugstināšana saskaņā ar pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafiku	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Finansējuma palielinājums prioritārajam pasākumam "XII Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku nodrošināšana"		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	-0,01	0,00
Finansējuma palielinājums ERAF projektu īstenošanai		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Finansējuma palielinājums Eiropas Sociālā fonda projektu īstenošanai		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,06	-0,06	0,00
Finansējuma palielinājums prioritārajam pasākumam "Pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošana pirmsskolas izglītībā, vispārējā izglītībā, profesionālajā izglītībā, profesionālajā ievirzē un interešu izglītībā"	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00

Finansējuma palielinājums prioritārajam pasākumam "Akadēmiskā personāla minimālo atlīdzības likmju paaugstināšana saskaņā ar pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafiku"	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Zemkopības ministrija						
Valsts atbalstam vaislas lauksaimniecības dzīvnieku ierakstīšanai ciltsgrāmātā, kā arī to ģenētiskās kvalitātes noteikšanai un produktivitātes datu izvērtēšanai	D.3	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	-0,03	0,00
Satiksmes ministrija						
Finansējums Ķekavas apvedceļa projekta īstenošanai (Ķekavas apvedceļa projektēšanai, būvniecībai, finansēšanai un uzturēšanai)	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,01	0,00
Finansējuma samazinājums valsts autoceļu uzturēšanai un atjaunošanai, ņemot vērā MK 22.09.2020. sēdē lemtu.	P.51	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,17	0,17	0,00
Palielināti izdevumi 2021.gada abonēto preses izdevumu piegādes radīto zaudējumu kompensācijai un atbalstam abonēto preses izdevumu piegādēm 2022., 2023. un turpmākajiem gadiem.	D.9	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,02	-0,01
Palielināti izdevumi abonēto preses izdevumu piegādes radīto zaudējumu kompensācijai.	D.9	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	-0,02	0,00
Labklājības ministrija						
Pamatbudžets						
Palielināti resursi un izdevumi 2021.gadam 9 349 520 <i>euro</i> apmērā un 2022.gadam 21 364 224 <i>euro</i> apmērā un 2023.gadam 23 372 967 <i>euro</i> apmērā, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma "Asistenta pakalpojuma pārskatīšana" īstenošanu, pilnveidojot asistenta pakalpojuma pašvaldībā nodrošināšanas kārtību, nodrošinot to kā fiskāli neitrālu pasākumu, t.i. samazinot izdevumus bezdarbnieka pabalstam speciālā budžeta apakšprogrammā 04.02.00 "Nodarbinātības speciālais budžets"	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,04	0,00
Palielināti resursi un izdevumi 2021.gadam 2 370 251 <i>euro</i> apmērā un 2022.–2023.gadam ik gadu 4 750 859 <i>euro</i> apmērā, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma "Pabalsta aizbildnim par bērna uzturēšanu apmēra dubultošana" īstenošanu ar 2021.gada 1.jūliju, nodrošinot to kā fiskāli neitrālu pasākumu, t.i. samazinot izdevumus bezdarbnieka pabalstam speciālā budžeta apakšprogrammā 04.02.00 "Nodarbinātības speciālais budžets"	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,01	0,00
Palielināti resursi un izdevumi 2021.gadam 10 195 604 <i>euro</i> apmērā, 2022.gadam 10 741 027 <i>euro</i> apmērā un 2023.gadam 10 865 062 <i>euro</i> apmērā, lai prioritārā pasākuma "Satversmes tiesas spriedumu izpilde	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,03	0,00	0,00

labklājības jomā” ietvaros nodrošinātu apakšpasākuma “Valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmēra pārskatīšana” īstenošanu						
Speciālais budžets				0,00	0,00	0,00
Izdevumu samazinājums vecuma pensijām saistībā ar pabalsta vid. apmēra mēnesī prognozēto samazināšanos	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,04	-0,01	0,00
Izdevumu samazinājums bezdarbnieka pabalstiem saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita vidēji mēnesī prognozēto samazināšanos, tādējādi nodrošinot LM fiskāli neitrālu pasākumu īstenošanu	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,06	-0,03	0,00
Izdevumu samazinājums bezdarbnieka pabalstiem saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita vidēji mēnesī prognozēto samazināšanos	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,03	0,02	0,01
Izdevumu samazinājums slimības pabalstiem saistībā ar pabalsta saņēmēju skaita vidēji mēnesī prognozēto samazināšanos	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,03	-0,02	0,00
Ieņēmumu un izdevumu palielinājums, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma "Satversmes tiesas spriedumu izpilde labklājības jomā" apakšpasākuma "Minimālo pensiju paaugstināšana" īstenošanu, saņemot transferta pārskaitījumu no LM pamatbudžeta programmas 04.00.00 "Valsts atbalsts sociālajai apdrošināšanai"	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,07	0,00	0,00
Ieņēmumu un izdevumu palielinājums, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma "Satversmes tiesas spriedumu izpilde labklājības jomā" apakšpasākuma "Atbalsts bērniem apgādnieka nāves gadījumā" īstenošanu, saņemot transferta pārskaitījumu no LM pamatbudžeta programmas 04.00.00 "Valsts atbalsts sociālajai apdrošināšanai"	D.6	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Ieņēmumu un izdevumu palielinājums, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma "Satversmes tiesas spriedumu izpilde labklājības jomā" apakšpasākuma "Minimālo pensiju paaugstināšana" īstenošanu, saņemot transferta pārskaitījumu no LM pamatbudžeta programmas 04.00.00 "Valsts atbalsts sociālajai apdrošināšanai"		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,10	0,00	0,00
Tieslietu ministrija	D.1					
Palielināti izdevumi prioritārajam pasākumam "Tiesu darbinieku mēnešalgu paaugstināšana"		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Kultūras ministrija	D.1					

Finansējuma palielinājums pedagogu darba samaksas pieauguma grafika īstenošana pirmsskolas izglītībā, vispārējā izglītībā, profesionālajā izglītībā, profesionālajā ievirzē un interešu izglītībā		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	0,00	0,00
Veselības ministrija	D.1					
Palielināti resursi un izdevumi 2021.–2023.gadam ik gadu 7 313 139 euro apmērā, lai nodrošinātu prioritārā pasākuma “Ārstniecības personu darba samaksas pieauguma nodrošināšana” īstenošanu		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,57	-0,02	-0,02
Radio un televīzija	D.7					
Dotācijas palielinājums, lai nodrošinātu VSIA "Latvijas Televīzija" attīstību pēc iziešanas no reklāmas tirgus		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,02	0,00	0,00
Mērķdotācijas pašvaldībām	D.7					
Finansējuma pārdale ņemot vērā izglītojamo skaita un struktūras izmaiņas	D.1	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00
Nodrošināta pedagogu darba samaksas paaugstināšanas grafika īstenošana		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,09	0,03	0,00
Dotācija pašvaldībām	D.7					
Pašvaldību speciālās dotācijas palielinājums par 10% pret iepriekšējo gadu		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,08	0,06	0,03
Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums						
Finansējums samazināts atbilstoši MK pieņemtajiem lēmumiem		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,00	-0,02	0,02
Finansējums palielināts atbilstoši MK pieņemtajiem lēmumiem		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,01	-0,02	0,02
'Pārdalītais finansējums uz KNAB, ĀM, FM, IeM, TM un Prokuratūru noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanai		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,01	0,00	0,00
Finansējums Covid-19 krīzes pārvarēšanas un ekonomikas atlabšanas pasākumam "Demogrāfija"		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,04	-0,04	0,00
Pārdalītais finansējums ES politikas instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības projektu īstenošanai no/uz budžeta resoriem		Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	-0,15	0,14	0,00
Citi prioritārie pasākumi	Kopā	Naudas plūsma	Apstiprināts valdībā	0,28	-0,11	-0,02
Kopā				1,01	0,09	-0,04

Tabula 5.c: Diskrecionārie ieņēmumu pasākumi vietējās valdības budžetā

Pasākumu saraksts	Detalizēts apraksts*	Nodokļu veids	ESA kods	Uzskaites princips	Pieņemšanas statuss	Ietekme uz budžetu		
						2021	2022	2023
						% IKP		
VSAOI likmes samazināšana par 1 procentpunktu (no 35.09% uz 34.09%)	VSAOI likmes samazināšana par 1 procentpunktu (no 35.09% uz 34.09%)	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,02		
DNM sliekšņa līdz kuram piemēro DNM paaugstināšana līdz 1 800 euro mēnesī	DNM sliekšņa līdz kuram piemēro DNM paaugstināšana līdz 1 800 euro mēnesī	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,10		
IIN pārdale uz 75%/25% (2020.gadā 80%/20%)	IIN pārdale uz 75%/25% (2020.gadā 80%/20%)	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	-0,30		
Minimālā VSAOI apmēra ieviešana un alternatīvo nodokļu (tostarp mikrouzņēmuma) režīmu reorganizēšana	Minimālā VSAOI apmēra ieviešana un alternatīvo nodokļu (tostarp mikrouzņēmuma) režīmu reorganizēšana	IIN	D.5	Uzkrājuma	Daļēji pieņemts	0,04		
Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas, saistībā ar MK lēmumiem palielināt atalgojumu veselības nozarē strādājošajiem un pedagogiem	Atgriezeniskais efekts no algu palielināšanas, saistībā ar MK lēmumiem palielināt atalgojumu veselības nozarē strādājošajiem un pedagogiem	IIN	D.5	Naudas plūsmas	Daļēji pieņemts	0,09	0,01	0,01
Kopā:						-0,26	0,01	0,01

Citas izmaiņas budžeta sagatavošanas procesā (% no IKP)	2021
Izdevumu samazinājums pašvaldību budžetā, saistībā ar ieņēmumu samazinājumu	-0,26

Tabula 6.a Valsts specifiskās rekomendācijas

CSR Nr.	Pasākumi	Apraksts
1	Ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi ierobežotu pandēmijas izplatību, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atlabšanu. Kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kas ļaus panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda ilgtspēju un vienlaikus veicinās investīcijas. Stiprināt veselības sistēmas noturību un pieejamību, tostarp nodrošinot to ar papildu cilvēkresursiem un finanšu resursiem.	Reaģējot uz Covid-19 krīzes izraisīto ekonomisko satricinājumu, MK š.g. pavasarī pieņēma būtisku ar Covid-19 krīzi saistīto lēmumu un atbalsta pasākumu paketi, kas tika aprakstīta Latvijas Stabilitātes programmā 2020.–2023.gadam, ietverot tos atbalsta pasākumus, kas tika apstiprināti līdz šā gada 17.aprīlim. Tomēr ņemot vērā, ka kopš 17.aprīļa atsevišķi atbalsta pasākumi ir aktualizēti un ir pieņemti jauni pasākumi, šajā budžeta plāna projektā ir ietverta informācija par aktuālo situāciju attiecībā uz MK pieņemtajiem atbalsta pasākumiem (skat. tabulu “Tautsaimniecības atbalsta pasākumi Covid-19 pārvarēšanai un to ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci”). Tāpat jāatzīmē, ka budžeta sagatavošanas laikā MK pieņemtie lēmumi par valdības prioritāšu finansēšanu tika pieņemti fiskāli neitrālā veidā, izdevumus palielinošiem pasākumiem un ieņēmumus samazinošiem pasākumiem nodrošinot attiecīgus kompensējošus pasākumus un tādējādi saglabājot vispārējās valdības budžeta deficītu tādā pašā līmenī kā nemainīgas politikas scenārijā (3,95% no IKP). 2021.gadā tiks turpināta 2017.gadā uzsākto un 2018.–2020.gados turpināto veselības reformas pasākumu īstenošana, tai skaitā: • veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšana; • onkoloģisko saslimšanu savlaicīgas diagnostikas un ārstēšanas pieejamības nodrošināšana (tai skaitā, turpinot uzsāktās aktivitātes); • infekcijas slimību izplatības mazināšana; • primārās veselības aprūpes sistēmas kvalitātes un pieejamības uzlabošana; • kardiovaskulāro slimību ārstēšanas nodrošināšana; • ārstniecības iestāžu līmeņu reforma un slimnīcu sadarbības modeļa pilnveide; • veselības aprūpes pakalpojumu stratēģiskā iepirkuma veikšana, palielinot valsts apmaksāto veselības aprūpes pakalpojumu skaitu, kuri tiek iegādāti stratēģiskā iepirkuma ietvaros. Veselības sistēmas noturības un pieejamības stiprināšanai, tostarp nodrošinot to ar papildu cilvēkresursiem un finanšu resursiem, papildus iepriekš nosauktajiem pasākumiem veselības reformas ietvaros, 2021.gadā plānoti šādi galvenie pasākumi: 1) cilvēkresursu nodrošināšana nozarē, tai skaitā: • atalgojuma palielinājuma nodrošināšana; • konkurētspējīga ārstniecības personu atalgojuma modeļa izstrādāšana un ieviešana; • ārstniecības personu piesaiste reģioniem, ārstniecības personu kvalifikācijas uzlabošana un uzturēšana, izmantojot ES fondu finansējumu; • ārstu kompetenču pārskatīšana un aktualizēšana atbilstoši pēdējām tendencēm veselības nozarē; • konceptuāli risinājumi māsas profesijas turpmākajai attīstīšanai;

		• medicīnas izglītības sistēmas attīstības modeļa koncepcijas izstrāde (tai skaitā datu bāzes pilnveide un simulācijas visu līmeņu izglītības posmos); 2) turpināt E-veselības sistēmas attīstību, tai skaitā izmantojot ES fondu finansējumu; 3) turpināt veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumus, tai skaitā izmantojot ES fondu finansējumu; 4) turpināt veselības aprūpes sistēmas kvalitātes pilnveidošanas un pacientu drošības koncepcijas ieviešanu; 5) medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu kvalitātes un pieejamības nodrošināšana; 6) zāļu pieejamības un farmaceitiskās aprūpes nodrošināšana iedzīvotājiem; 7) turpināt darbu pie pacientu pieredzes monitoringa sistēmas izveides Latvijā; 8) pabeigt darbu pie sabiedrības veselības un veselības aprūpes politikas 2021.–2027.gadam un ES fondu 2021.–2027.gada plānošanas perioda ieguldījumu plānošanas; 9) īstenot pasākumus antimikrobiālās rezistences ierobežošanai. MK 2020.gada 2.jūnija sēdē (protokols Nr.38 49.§) tika apstiprināts informatīvais ziņojums “Par pasākumiem Covid-19 krīzes pārvarēšanai un ekonomikas atlabšanai”, MK 2020.gada 11.augusta sēdē (protokols Nr.47 84.§) tika apstiprināts informatīvais ziņojums “Par virssaisību izmantošanu Covid-19 seku mīkstināšanas pasākumiem ES fondu darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ieviešanā” un MK 2020.gada 2.septembra sēdē (protokols Nr.51 55.§) tika apstiprināts informatīvais ziņojums “Par pasākumiem Covid-19 krīzes pārvarēšanai un ekonomikas atlabšanai 2020. un 2021.gadam”, kā rezultātā VM tika atbalstīti pasākumi 2021.gadam Covid-19 krīzes pārvarēšanai un ekonomikas atlabšanai veselības nozares infrastruktūras stiprināšanai 111,7 milj. <i>euro</i> apmērā (tai skaitā, 26 milj. <i>euro</i> stacionāra “Latvijas Onkoloģijas centrs” būvniecībai (atjaunošanai) un funkcionalitātes nodrošināšanai, 16,4 milj. <i>euro</i> Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta operatīvo medicīnisko transportlīdzekļu iegādei un 69,3 milj. <i>euro</i> slimnīcu pārbūvei un funkcionalitātes nodrošināšanai, tai skaitā, intensīvo terapijas nodaļu paplašināšanai, izolācijas boksu izveidei un pacientu plūsmu nodalīšanai. MK 2020.gada 22.septembra sēdē (protokols Nr.55 38.§) tika apstiprināts informatīvais ziņojums "Par priekšlikumiem valsts budžeta ieņēmumiem un izdevumiem 2021.gadam un ietvaram 2021.–2023.gadam", ar ko tika atbalstīts finansējums 2021.–2023.gadiem 183 milj. <i>euro</i> apmērā ik gadu papildus pasākumiem Veselības aprūpes finansēšanas likuma normu izpildei, paredzot valsts finansējumu veselības aprūpes darbinieku darba samaksas paaugstināšanai.
2	Paredzēt pienācīgu ienākumu atbalstu krīzes vissmagāk skartajām iedzīvotāju grupām un stiprināt sociālās drošības tīklu. Mazināt krīzes ietekmi uz nodarbinātību, tostarp izmantojot elastīgu darba režīmu, aktīvos darba tirgus pasākumus un prasmju pilnveidošanu.	22.09.2020. valdība apstiprināja priekšlikumus valsts budžeta ieņēmumiem un izdevumiem 2021.gadam un ietvaram 2021.–2023.gadam, kurā ietvertas arī iniciatīvas minimālo ienākumu sliekšņu celšanai. Minimālo ienākumu sliekšņus paredzēts noteikt procentuālā apmērā no ienākumu mediānas un izmantot ekvivalences skalu (1; 0,7; 0,7). Paredzēts, ka minimālo ienākumu sliekšnis nevar būt zemāks kā 20% no ienākuma mediānas. Tāpat paredzēta minimālo ienākumu sliekšņu regulāra pārskatīšanas kārtība. No 2021.gada 1.janvāra tiks:

- paaugstināts GMI līmenis no 64 *euro* uz 109 *euro* pirmajai vai vienīgajai personai mājāsaimniecībā (20% no ienākumu mediānas) un 76 *euro* katrai nākamajai personai mājāsaimniecībā (koeficients 0,7 no pirmās personas);
- paaugstināts trūcīgas personas ienākumu sliekšnis, nosakot to 50% no ienākumu mediānas. Tā rezultātā trūcīgas mājāsaimniecības ienākumu sliekšnis būs 272 *euro* pirmajai vai vienīgajai personai mājāsaimniecībā un 190 *euro* katrai nākamajai personai mājāsaimniecībā (līdz šim 128,06 *euro* personai mēnesī);
- paredzēts noteikt vienotu tiesisko regulējumu mājokļa pabalsta nodrošināšanai, nosakot izdevumu pozīcijas, kuras tiks izmantotas mājokļa pabalsta apmēra aprēķināšanai;
- paaugstināts minimālās vecuma pensijas apmērs – minimālā vecuma pensijas aprēķina bāze būs 136 *euro* (25% no ienākumu mediānas) pašreizējo 80 *euro* vietā, bet personām ar invaliditāti kopš bērnības 163 *euro* (30% no ienākumu mediānas) līdzšinējo 122,69 *euro* vietā. Minimālo vecuma pensiju par katru apdrošināšanas stāža gadu nosaka, piemērojot vecuma pensijas aprēķina bāzei koeficientu – 1,1 un par katru nākamo gadu, kas pārsniedz vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo apdrošināšanas stāžu, apmēru palielinot par diviem procentiem no minimālās vecuma pensijas aprēķina bāzes. Tādējādi tiks garantēts, ka minimālā pensija nebūs mazāka par 149,60 *euro*. Palielinot minimālo vecuma pensiju apmērus, paaugstināsies apbedīšanas pabalstu un pabalstu pārdzīvojušajam laulātajam apmēri. Izmaiņas skars aptuveni 31 tūkst. personu mēnesī;
- paaugstināts minimālās invaliditātes pensijas apmērs. III grupas invaliditātes pensijas apmērs būs 25% no ienākumu mediānas, bet personām ar invaliditāti kopš bērnības – 30% no ienākumu mediānas. Savukārt I un II grupas invaliditātes pensijas apmēru noteiks kā 25% no ienākumu mediānas vai personām ar invaliditāti kopš bērnības –30% no ienākumu mediānas, piemērojot koeficientu 1,6 – I grupas invaliditātes gadījumā un koeficientu 1,4 – II grupas invaliditātes gadījumā:

	<i>Koef.</i>	Esošais apmērs, <i>euro</i>	Plānotais apmērs, <i>euro</i>
Personas ar invaliditāti kopš bērnības			
I grupa	1,6	196,30	260,80
II grupa	1,4	171,77	228,20
III grupa	<i>Bāze</i>	122,69	163
Personas ar invaliditāti			
I grupa	1,6	128	217,60
II grupa	1,4	112	190,40
III grupa	<i>Bāze</i>	80	136

Palielinot minimālo invaliditātes pensiju apmērus, paaugstināsies pabalstu pārdzīvojušajam laulātajam apmēri invaliditātes pensijas saņēmēja nāves gadījumā. Izmaiņas skars vidēji 45 tūkst. personu mēnesī;

- palielināts atbalsts bērniem apgādnieka nāves gadījumā – bērni līdz sešu gadu vecumam saņems 136 *euro* (25% no ienākumu mediānas) pašreizējo 92,5 *euro* vietā vai 106,72 *euro* vietā bērniem ar invaliditāti kopš bērnības, savukārt bērni no septiņu gadu vecuma apgādnieka nāves gadījumā saņems 163 *euro* (30% no ienākumu mediānas) pašreizējo 111 *euro* vietā;
- paaugstināts valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs senioriem un cilvēkiem ar invaliditāti:

	Koef.	Esošais apmērs, <i>euro</i>	Plānotais apmērs strādājošiem, <i>euro</i>	Plānotais apmērs nestrādājošiem, <i>euro</i> (+30% piemaksa I gr., +20% II gr.)
personas ar invaliditāti				
I grupa	1,3 (2020.g.) 1,4 (ar 2021.g)	104	152,60 (+48,60)	198,38 (+94,38)
II grupa	1,2	96	130,80 (+34,80)	156,96 (+60,96)
III grupa	Bāze	80	109 (+29)	
personas ar invaliditāti kopš bērnības				
I grupa	1,3 (2020.g), 1,4 (ar 2021.g)	159,50	190,40 (+30,90)	247,52 (+88,02)
II grupa	1,2	147,23	163,20 (+15,97)	195,84 (+48,61)
III grupa	Bāze	122,69	136 (+13,31)	
Personas pēc pensijas vecuma sasniegšanas		64,03	109	

Izmaiņas skars vidēji 20 tūkst. personu mēnesī.

Papildu nepieciešamais finansējums minimālo atbalsta sliekšņu paaugstināšanai, *eiro*

	2021	2022	2023
Pamatbudžets	70 662 394	70 998 851	71 014 751
Pašvaldību budžets	25 041 101	23 060 234	21 175 496
Kopā	95 703 495	94 059 085	92 190 247

		Lai sniegtu nepieciešamo atbalstu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem, uzsākot patstāvīgu dzīvi, un veicinātu iekļaušanos sabiedrībā un izglītības iegūšanu, plānots palielināt: 1) vienreizējo pabalstu patstāvīgas dzīves uzsākšanai, nosakot to 40% apmērā no ienākumu mediānas, t.i. 218 <i>euro</i> (šobrīd – 128,06 <i>euro</i>), savukārt jauniešiem ar invaliditāti kopš bērnības 60% apmērā, t.i. 327 <i>euro</i> (šobrīd – 245,38 <i>euro</i>); 2) pabalstu ikmēneša izdevumiem 20% apmērā no ienākumu mediānas, t.i. 109 <i>euro</i> (šobrīd – 64,03 <i>euro</i>), savukārt jauniešiem ar invaliditāti kopš bērnības 30% apmērā, t.i. 163 <i>euro</i> (šobrīd – 122,69 <i>euro</i>); 3) pabalstu sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, nosakot to pilnā apmērā un koriģējot atbilstoši inflācijas pieaugumam, t.i. 820,05 <i>euro</i> (šobrīd – 249,71 <i>euro</i>). Papildu nepieciešamais finansējums pašvaldību budžeta – 2021.un turpmākajos gados – 1 263 637 <i>euro</i>. Lai pilnveidotu aktīvās darba tirgus politikas pasākumu klāstu un nodrošinātu bezdarbniekiem efektīvāku atbalstu darba meklēšanā un nodrošinātu mērķētākus atbalsta pasākumus, 2020.gadā tika ieviesti jauni aktīvās darba tirgus pasākumi – Darbam nepieciešamo iemaņu attīstība augstākās izglītības iestādēs un Algu subsīdijas atbalsta pasākums. Tāpat ir paplašināti jau esošie atbalsta pasākumi – Algoti pagaidu sabiedriskie darbi, apmācību iespējas attālināti, kā arī mācību iespējas tiešsaistes platformās.
3	Nodrošināt likviditātes atbalsta pieejamību uzņēmumiem, jo īpaši mazajiem un vidējiem uzņēmumiem. Pateidzināt labā sagatavotībā stadijā esošo publisko investīciju projektu īstenošanu un rosināt privātās investīcijas, lai sekmētu ekonomikas atlabšanu. Virzīt investīcijas uz zaļo pārkārtošanos un digitālo pāreju, jo īpaši uz pētniecību un inovāciju, tīru un efektīvu enerģijas ražošanu un izmantošanu, ilgtspējīgu transportu un digitālo infrastruktūru.	Detalizēta informācija par pasākumiem minētajās jomās ir atspoguļota 2020.gada Progresā ziņojumā par Latvijas nacionālās reformu programmas īstenošanu. Viens no būtiskākajiem priekšnosacījumiem jaunu tehnoloģiju un inovatīvu produktu un pakalpojumu attīstīšanai un ieviešanai, ir ieguldījumi P&A. Lai veicinātu šādus ieguldījumus Latvijā, tiek īstenotas ERAF SAM 1.2.1. programmas: • <i>Kompetences centru programma (1.2.1.1.; 63,1 milj. euro)</i> mērķis ir komersantu konkurētspējas paaugstināšana, veicinot pētniecības un rūpniecības sektora sadarbību, īstenojot projektus, kas attīsta jaunus produktus un tehnoloģijas un ievieš tās ražošanā. Programmas ietvaros līdz 2020. gada jūnijam apstiprināti 324 pētniecības projekti, ieguldīts privātais līdzfinansējums 30,7 milj. <i>euro</i> apmērā. Programmas ietvaros pētniecības projektu īstenošanas ilgums ir līdz 30.06.2022. • <i>Programmas Atbalsts jaunu produktu ieviešanai ražošanā (1.2.1.4; 60 milj. euro)</i> mērķis ir veicināt komersantu produktivitāti un konkurētspēju, sniedzot atbalstu eksperimentālu ražošanas iekārtu izgatavošanai vai iegādei. Projektu iesniegumu atlases pirmās kārtas ietvaros tika apstiprināti 17 projekti, no kuriem līdz 2020.gada 25.septembrim bija pabeigti 5 projekti, 8 projektu īstenošana turpinājās, bet 4 projektu īstenošana tika pārtraukta. Savukārt projektu iesniegumu atlases otrās kārtas ietvaros tika atbalstīti 29 projekti, no kuriem līdz 2020.gada 25.septembrim tika pabeigti 6 projekti, 20 projektu īstenošana turpinājās, bet 3 projektu īstenošana tika pārtraukta. Plānots līdz 2022.gadam atbalstīt vismaz 30 uzņēmumus, šo darbību ietvaros piesaistot vismaz 10,5 milj. <i>euro</i> privātā sektora investīcijas P&A aktivitātēm. • <i>Tehnoloģiju pārneses programmas (1.2.1.2; 35,3 milj. euro)</i> mērķis ir veicināt pētniecības rezultātu komercializāciju, inovatīvu ideju, produktu vai procesu izmantošanu saimnieciskajā darbībā. Programmas ietvaros līdz 2020.gada 25.septembrim apstiprināti 100 zinātnisko ideju

	komercializācijas projekti un noslēgti 144 līgumi ar komersantiem par inovācijas vaučeru atbalsta piešķiršanu. Tāpat plānots Norvēģijas finanšu instrumenta 2014.–2021.gada programmas <i>Uzņēmējdarbības attīstība, inovācijas un mazie un vidējie uzņēmumi</i> (14,8 milj. euro) ietvaros uzņēmumiem sniegt atbalstu inovatīvu produktu un tehnoloģiju izstrādei un ieviešanai, kas sniedz ieguldījumu digitālo un IKT risinājumu attīstībā, atbalsta videi draudzīgākus un sabiedrību iekļaujošus risinājumus. Programmas īstenošana tiks uzsākta 2020.gada nogalē un īstenota līdz 2024.gada beigām. Ar 2020.gada 4.februāra rīkojumu Nr.46 tika apstiprināts “<i>Latvijas Nacionālais enerģētikas un klimata plāns 2021.–2030.gadam</i>”⁵ (turpmāk – NEKP), ar kuru ir noteikti atbalsta un investīciju virzieni zaļās pārkārtošanās nodrošināšanai, tīras un efektīvas enerģijas ražošanai un izmantošanai, kā arī ilgtspējīgam transportam. Balstoties uz NEKP tiek izstrādātas ES darbības programmas periodam pēc 2021.gada, kā arī Latvijas Atveseļošanās un Noturības plāns un Taisnīgas pārkārtošanās plāns. 2019.gadā veicot RIS3 P&A rezultātu monitoringu, kura rezultāti ir apkopoti 2020.gada 10.martā MK apstiprinātajā informatīvajā ziņojumā “Viedās specializācijas stratēģijas monitorings. Otrais ziņojums” tajā analizētie rezultāti par IZM un EM P&A investīciju programmām, tos analizējot RIS3 jomu griezumā mikro detalizācijas līmenī, parāda skaidru nepieciešamību 2021.–2027.gada P&A investīciju programmās noteikt tematisko pieeju, ņemot vērā katras RIS3 jomas atšķirīgos risināmos izaicinājumus, specifiskās vajadzības un jomas ietvaros esošās tematiskās specializācijas nišas. Šiem ieguldījumiem ir izteikta ietekme un tieši šīs galvenās tematiskās nišas arī potenciāli būs tās, kurām nākamajā plānošanas periodā būs vislielākā sasaiste ar stratēģisko ekosistēmu attīstību. Šī detalizācija attiecībā par Viedās enerģētikas un Bioekonomikas jomu ir neizbēgami sasaistīta ar zaļās pārkārtošanās izaicinājumu risināšanu un IKT jomā ar digitālās pārejas un transformācijas veicināšanu. Plānojot 2021.–2027.gada ieguldījumus šajās jomās, kuri ir iekļauti apstiprinātajā Nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027.gadam (NAP 2027). Šie jautājumi pētniecības jomā ir saistīti ar sekojošām aktivitātēm, kuras ir iekļautas NAP 2027 2. Prioritāte “Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei” – Izcilības centru izveide klimat neitralitātes izaicinājumu risināšanai, RIS3 izcilības centri un Zinātniskās darbības digitalizācija un dalība Eiropas Atvērtajā zinātnes mākonī, kam arī šajā plānā ir paredzēts atbilstošs finansējums. Investīcijas uz investīcijas uz zaļo pārkārtošanos un digitālo pāreju caur pētniecību ir arī definētas kā viens no galvenajiem P&A sistēmai izvirzāmajiem uzdevumiem, kas ir definēts IZM sagatavotajā Zinātnes, tehnoloģiju attīstības un inovāciju pamatnostādņu 2021.–2027.gadam priekšlikumā, kur ir definēta skaidra nepieciešamība ‘Nodrošināt augsti kvalificētu, profesionālu un prasmju ziņā daudzveidīgu un adaptīvu speciālistu sagatavošanu, jo īpaši digitalizācijas, industriālās transformācijas un pārejas uz klimat neitrālu ekonomiku kontekstā’. Šīs pamatnostādnes 2020.gada 1.oktobrī ir tikušas pēc sabiedriskās apspriešanas rezultātu apkopošanas izsludinātas Valsts sekretāru sanāksmē.
--	--

⁵ <http://polsis.mk.gov.lv/documents/6645>

4	Turpināt darbu pie nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas sistēmas pilnveidošanas. Tiks turpināts darbs pie starptautisko organizāciju Latvijas novērtējumos (OECD Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas Latvijas 3.fāzes novērtējums un MONEYVAL/FATF Latvijas 4.kārtas novērtējums) izteikto rekomendācijas ieviešanas, lai veicinātu noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanu un efektīvu apkarošanu. Pasākumu plāna noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas, terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanai laikposmam (turpāk – NILLTPFN) no 2020. līdz 2022.gadam ietvaros Tieslietu ministrija koordinēs 2., 5. 7. un 8.rīcības virzienos ietvērto pasākumu izpildi. Latvijas valdība ir pieņēmusi pasākumu plānu NILLTPFN laikposmam no 2020. līdz 2022.gadam. Pasākumu plāna pasākumi ir balstīti uz starptautiskiem, nacionāliem un nozaru riska novērtējumiem, starptautisko organizāciju ieteikumiem un iepriekšējā plāna rezultātiem un tā īstenošanas gaitā gūtajām mācībām. Pasākumu plāna mērķis ir stiprināt Latvijas spējas cīnīties ar NILLTPF, mazināt dažādus riskus, lai veicinātu sabiedrības drošību, palielinātu ekonomiskās vides konkurētspēju un uzlabotu uzticību Latvijas jurisdikcijai. Plāns ir sadalīts 11 darbības jomās, kas ir saskaņotas ar efektivitātes rādītājiem, kurus Moneyval izmantoja piektās novērtēšanas kārtas laikā. Tika ieviesta arī efektīvāka publiskā un privātā sektora partnerība informācijas apmaiņā un finanšu noziegumu apkarošanā. Atbilstoši plānotajam, tiks stiprināta KNAB kapacitāte gan cilvēkresursu, gan materiālo resursu ziņā, tam 2021. gada budžetā piešķirot finansējumu papildu 9 amata vietu izveidei, bet 2022.gadā – 10 amata vietu izveidei. Papildu amata vietu piešķiršana KNAB ne vien stiprinās iestādes kapacitāti un spēju pilnvērtīgi apstrādāt un izmeklēt pieaugušo pārbaudāmās informācijas apjomu un kriminālprocesa skaitu NILL jomā (MoneyVal 7.1. un 7.2.rekomendācija), bet arī veicinās īpaši sarežģītu, smagu un sevišķi smagu starpreģionāla un starptautiska rakstura noziegumu – ārvalstu amatpersonu kukuļošanas lietu, kas ir KNAB ekskluzīvā kompetencē – izmeklēšanu. OECD Kukuļošanas apkarošanas starptautiskajos biznesa darījumos darba grupas 3.fāzes ziņojumā, kas publicēts 2019.gada 10.oktobrī, secināts ka Latvijā tiesībsardzības iestādēm, īpaši tām, kuru funkcijās ietilpst cīņa ar korupciju, budžetā izteikti pietrūkst valsts finansējuma gan personāla atbilstošam atalgojumam, gan tehniskajam nodrošinājumam. Tāpēc OECD eksperti savā vērtējumā Latvijai rekomendē veikt noteiktus pasākumus, lai sasniegtu labākus rezultātus cīņā ar ārvalstu amatpersonu kukuļošanu un ar to saistīto noziedzīgi iegūto līdzekļu legalizāciju, t.sk. nodrošinot pietiekošus resursus un ekspertīzi atbildīgajām iestādēm. OECD darba grupas 4 (a) rekomendācijā paredzēts, ka Latvijai jānodrošina KNAB atbilstoši piešķirti resursi kukuļošanas apkarošanai, un ka KNAB ārvalstu amatpersonu kukuļošanas apkarošanai piešķir prioritāru raksturu. Tādējādi papildu amatu vietu izveide veicinās vairāku starptautisko organizāciju, kurām Latvija ir pievienojusies, rekomendāciju ieviešanu.
---	--

Tabula 6.b ES Stratēģijas noteiktie mērķi attiecībā uz izaugsmi un darbu

Nacionālie 2020 mērķi	Pasākumi	Apraksts
Nodarbinātības līmenis (iedzīvotāji vecumā 20-64 gadi (73,0%))	1. Bezdarbnieku apmācību pasākumu pilnveidošana; 2. Atbalsta pasākumu jauniešu bezdarba mazināšanai īstenošana; 3. Ilgstošo bezdarbnieku un sociālās palīdzības klientu efektīva atgriešana darba tirgū un atbalsts reģionālajai mobilitātei; 4. Gados vecāko iedzīvotāju darbības saglabāšana un nodarbinātības sekmēšana; 5. Nodarbinātības dienesta darba efektivizācija; 6. Pašnodarbinātības un uzņēmējdarbības sekmēšana.	Detalizētāka informācija ir atspoguļota 2020.gada Progresā ziņojumā par Latvijas nacionālās reformu programmas īstenošanu. Pilnveidota bezdarbnieku apmācību sistēma, stiprinot kvalitātes un uzraudzības kritērijiem, padarot apmācības kuponu sistēmu iekļaujošāku, īpaši attiecībā uz mērķa grupām. Profesionālās apmācības pasākumi tika papildināti ar tādām iespējām kā augstskolu piedāvātie studiju moduļi, tostarp tiešsaistes kursi. Turklāt bezdarbniekiem tagad bez maksas tiek piedāvāti masveida atklātie tiešsaistes kursi, tādējādi nodrošinot iespēju apgūt neformālās izglītības programmas un iegūt zināšanu apliecinājošu sertifikātu, izmantojot tiešsaistes platformu mācību kursus. Ieviesti jauni aktīvās darba tirgus pasākumi: • Darbam nepieciešamo iemaņu attīstība augstākās izglītības iestādēs: pasākuma ietvaros bezdarbnieka statusu ieguvušajiem klātienē studentiem paredzēta iespēja piedalīties prasmju un iemaņu attīstības pasākumā, kas ļautu studējošajiem studiju laikā attīstīt pētnieciskās, organizatoriskās, IT prasmes, veicot noteiktus uzdevumus savā mācību iestādē, vienlaikus stiprinot augstākās izglītības iestādes kapacitāti. • Algu subsīdijas atbalsta pasākums: algas līdzfinansējums darba devējam 50% no algas par bezdarbnieka pieņemšanu darbā, atbalsta apmēram nepārsniedzot minimālās mēneša algas apmēru (430 euro). Darba devējam būs pienākums nodarbināt darbā pieņemto bezdarbnieku vēl vismaz trīs mēnešus pēc algas subsīdijas beigām. Algu subsīdiju atbalsta pasākumā plānots iesaistīt 15 000 bezdarbniekus. Lai veicinātu iedzīvotāju ekonomiskās aktivitātes saglabāšanos un iespējas iekļauties darba tirgū pēckrīzes periodā, kā arī ienākumus nabadzības risku mazināšanai, pagarināts termiņš bezdarbā nonākušo iedzīvotāju iesaistei aktīvā darba tirgus pasākumā "Algoti pagaidu sabiedriskie darbi". Uzņēmējdarbības un darbaspēka prasmju pilnveidei Latvijā, tiek īstenotas ERAF SAM 1.2.2. programmas: <i>Atbalsts nodarbināto apmācībām (1.2.2.1.) un Atbalsts IKT un netehnoloģiskām apmācībām, kā arī apmācībām, lai sekmētu investoru piesaisti (1.2.2.3.), kopā 24,9 milj. euro.</i> Apmācību programmas tiek īstenotas pēc komersantu pieprasījuma to nodarbināto prasmju pilnveidei 18 apmācību jomās, ietverot STEM, valodas, kā arī uzņēmējdarbības, IKT prasmes un atbalstu investoru piesaistei. Līdz 2020.gada augustam kopumā apmācītas vairāk kā 1 969 komersantu vairāk kā 19 383 nodarbinātie (ne-unikālās personas). Programmu īstenošanas ilgums ir līdz 31.12.2022.
Kopējās SEG emisijas (12,2 Mt CO₂)	1. Ne-ETS nozaru emisiju ierobežošana; 2. Pētniecība, inovācijas, sabiedrības informēšana.	1. Latvijas kopējais SEG emisiju apjoms 2005.–2018.gadā ir palielinājies par 2,7%, un 2018.gadā ir 11,7 Mt CO₂ ekv., kas ir par 7,9% mazāks apjoms nekā noteiktais mērķis - 12,2 Mt CO₂ ekv. Latvijai laika periodā līdz 2020.gadam pieļauts ne-ETS darbību SEG emisiju pieaugums par 17%, salīdzinot ar Latvijas ne-ETS darbību SEG emisiju apjomu 2005.gadā.

		Latvijā 2018.gadā ne-ETS nozaru emisijas ir palielinājušās par 6,4% un 2018.gadā ES ETS neiekļauto SEG emisiju apjoms bija 9,1 Mt CO₂ ekv., kas ir par 7% mazāk nekā Latvijai ar Eiropas Parlamenta un Padomes lēmumu Nr. 406/2009/EK noteiktais 2018. gada mērķis. Tiek prognozēts, ka Latvija izpildīs SEG emisiju samazināšanas mērķus uz 2020.gadu, kas noteikti nacionālajos politikas plānošanas dokumentos un ES tiesību aktos. 2. Š.g. septembrī sarunu festivāla “Lampa” ietvaros VARAM ministrs piedalījās augsta līmeņa tiešsaistes diskusijā par Zaļo kursu un Ekonomikas atveseļošanās plānu un to, kā Latvija gaidāmās pārmaiņas izmantos ekonomikas izaugsmei un modernizācijai. Tā pat VARAM parlamentārais sekretārs piedalījās diskusijā “Politiku zaļais grils "Vai solījumi sakrīt ar darbiem?"”. Dalība pasākumā veicināja sabiedrības informētību un zināšanas par klimata politikas aktualitātēm, popularizēja klimata pārmaiņu mazināšanas vajadzību. Tāpat klimata politikas ieviešanas sekmēšanai ir izstrādāti vairāki pētījumi, kā piemēram, “Novērtējums par nodokļu politikas ietekmi uz SEG emisiju mērķu sasniegšanu Latvijā”, “Latvijas tautsaimniecības attīstības iespējamo scenāriju līdz 2050.gadam izstrāde atbilstoši ES ilgtermiņa attīstības redzējumam”.
Atjaunojamās enerģijas īpatsvars bruto enerģijas galapatēriņā (40,0%)	1. Tiesiskās bāzes sakārtošana; 2. Finanšu resursu pieejamības nodrošināšana atjaunojamās enerģijas ražošanai; 3. Pasākumi atjaunojamo energoresursu 10% mērķa sasniegšanai transporta sektorā.	Detalizētāka informācija ir atspoguļota 2020.gada Progresā ziņojumā par Latvijas nacionālās reformu programmas īstenošanu. Latvijai šobrīd ir noteikti saistoši kopējās atjaunojamās enerģijas mērķi un pakārtotie sektorālie mērķi atjaunojamās elektroenerģijas, atjaunojamās siltumenerģijas un dzesēšanai izmantotās enerģijas, kā arī atjaunojamās transporta enerģijas jomā 2020.gadam⁶ un 2030.gadam⁷. Tiek prognozēts, ka Latvija izpildīs tai saistošo kopējo atjaunojamās enerģijas mērķi 2020.gadā. 1. 2020.gada 31.janvārī Saeima pieņēma grozījumus Elektroenerģijas tirgus likumā (stājās spēkā 2020.gada 15.februārī), kas paredz vairākus atbalsta sistēmas uzlabojumus elektroenerģijas ražotājiem, kas darbojas obligātā iepirkuma ietvaros. Lai izpildītu Elektroenerģijas tirgus likumā paredzēto EM turpina strādāt pie grozījumiem saistītajos MK noteikumos. EM ir izstrādājusi un 2020.–2021.gadā virza apstiprināšanai grozījumus Enerģētikas likumā, lai cita starpā tajā nosakot nosacījumus attiecībā uz atjaunojamo enerģiju, energokopienām, enerģijas izcelsmes apliecinājumiem, sniegto atbalstu finansiālo stāvokli. 2. Saistībā ar finanšu resursu pieejamības nodrošināšanu atjaunojamās enerģijas ražošanai EM ir atbildīga par ES fondu 4.3.1. SAM “Veicināt energoefektivitāti un vietējo AER izmantošanu centralizētajā siltumapgādē” īstenošanu. Šīs atbalsta programmas ietvaros atbalsts tiek sniegts centralizētās siltumapgādes sistēmas komersantiem atbalstot pāreju uz atjaunojamiem energoresursiem, kā arī uzlabojot energoefektivitāti siltum avotos, kur jau šobrīd tiek izmantoti atjaunojamie energoresursi. Tāpat EM ir atbildīga par ES fondu 4.1.1. SAM “Veicināt efektīvu

⁶ <http://polsis.mk.gov.lv/documents/5499>

⁷ <http://polsis.mk.gov.lv/documents/6645>

		energoresursu izmantošanu, enerģijas patēriņa samazināšanu un pāreju uz AER apstrādes rūpniecības nozarē” īstenošanu. Šīs atbalsta programmas ietvaros tiek sniegts atbalsts rūpnieciskās ražošanas komersantiem pārejai uz atjaunojamiem energoresursiem, kā arī to ražošanā izmantoto rūpnieciskās ražošanas un sadedzināšanas iekārtu energoefektivitātes uzlabošanai, tādējādi sniedzot ieguldījumu valsts primārās enerģijas patēriņa samazinājumā un valsts obligātā mērķa – kumulatīvo enerģijas ietaupījumu mērķis enerģijas gala patēriņā, izpildē. 3. 2018.gadā atjaunojamās transporta enerģijas īpatsvars kopējā transporta enerģijas gala patēriņā sasniedza 4,7% un 2019.gadā tas varētu sasniegt 5%. 2020.gada atjaunojamās transporta enerģijas īpatsvaru palielinās 2019.gada 10.decembra noteikumi Nr.640 “Grozījumi MK 2000.gada 26.septembra noteikumos Nr.332 "Noteikumi par benzīna un dīzeļdegvielas atbilstības novērtēšanu", kas paredz palielināt minimālo biodegvielas piejaukumu dīzeļdegvielai no 4,5% uz 6,5% (arktisko dīzeļdegvielu bez biodegvielas piejaukuma var tirgot tikai ziemas periodā) un 95.markas benzīnam no 4,5% uz 9,5%. Būtiski uzlabojot statistikas datu apkopojumu par gala patēriņā transportā izmantoto elektroenerģijas apjomu, tika nodrošināts, ka 2019.gada dati par elektroenerģijas izmantojumu transportā uzrāda >50% pieaugumu salīdzinot ar 2018.gada datiem. Lai vēl vairāk veicinātu atjaunojamās enerģijas izmantošanas transportā pieaugumu EM ir izstrādājusi un 2020.–2021.gadā virza apstiprināšanai likumprojektu “Transporta enerģijas likums”, paredzot izveidot uz degvielas piegādātājiem attiecināmā atjaunojamās enerģijas pienākuma mehānismu (līdzdalības mehānismu), nosakot konkrētus degvielas piegādātājiem saistošus atjaunojamās transporta enerģijas realizācijas gala patēriņam transportā mērķus.
Energoefektivitāte - enerģijas ietaupījums pret 2008.gadu (0,670 Mtoe)	1. Energoefektivitātes paaugstināšana mājokļos un rūpnieciskajā ražošanā; 2. Energoefektivitātes paaugstināšana sabiedriskajās ēkās; 3. Efektīvas apgaismojuma infrastruktūras ieviešana pašvaldību publiskajās teritorijās; 4. Energoefektivitātes paaugstināšana siltumenerģijas ražošanā; 5. Atbalsts energoietilpīgiem komersantiem.	Detalizētāka informācija ir atspoguļota 2020.gada Progresā ziņojumā par Latvijas nacionālās reformu programmas īstenošanu. EM 2020.gadā veiks elektroenerģijas izmaksu un valsts atbalsta mehānisma ietekmes novērtējumu uz energoietilpīgu apstrādes rūpniecības nozaru uzņēmumiem un valsts atbalsta mehānisma izvērtējums, kā arī izvērtēs valsts atbalsta energoietilpīgiem apstrādes uzņēmumiem efektivitāti un turpināšanu pēc 2020.gada. 1. Ar 2020.gada 30.jūnija MK noteikumiem Nr.426 “Grozījumi MK 2016.gada 15.marta noteikumos Nr. 160 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 4.2.1. specifiskā mērķa “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts un dzīvojamās ēkās 4.2.1.1. SAM pasākuma “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu dzīvojamās ēkās” īstenošanas noteikumi”, ar kuriem programmai ir piešķirts papildu finansējums 35 miljonu <i>euro</i> apmērā, lai būtu iespēja atbalstīt vairāk jau iesniegtos projektus, attiecīgi paaugstinātu energoefektivitāti daudzīvokļu mājās”. Ir izstrādāta jauna atbalsta programma, lai veicinātu energoefektivitātes paaugstināšanu un AER izmantošanas veicināšanu privātmājās. Programmu regulē MK 2020.gada 28.jūlija noteikumi Nr.473 “Noteikumi par atbalsta programmu dzīvojamo māju energoefektivitātes paaugstināšanai”. Programma tiek finansēta no valsts budžeta un ALTUM nesadalītās peļņas. Ņemot vērā Covid-19 radītās sekas un lai mazinātu to ietekmi, pamatojoties uz MK 2020.gada 19.maija protokolu Nr. Nr. 34 33§ (TA-882) 4.2.1.2. pasākuma "Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās" ir samazināts programmas finansējums no 115 127 027 <i>euro</i> uz 109 832 909

		euro, pamatojoties uz MK 2020.gada 28.jūlija noteikumiem Nr.483 “Grozījumi MK 2016.gada 9.augusta noteikumos Nr.534 “Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība 4.2.1. SAM “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts un dzīvojamās ēkas” 4.2.1.2. pasākuma “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās” pirmās projektu iesniegumu atlases kārtas īstenošanas noteikumi”. 2. 2020.gadā EKII projektu konkursa "SEG emisiju samazināšana – zema enerģijas patēriņa ēkas" ietvaros ir pabeigta 5 projektu īstenošana un šī konkursa ietvaros līdz 2020.gada 30.augustam projektiem ir izmaksāts finansējums 2 636 289 <i>euro</i> apmērā. Savukārt EKII projektu konkursa "SEG emisiju samazināšana valsts nozīmes aizsargājamās arhitektūras pieminekļos" ietvaros turpinās 3 projektu īstenošana un šī konkursa ietvaros līdz 2020.gada 30.augustam projektiem ir izmaksāts finansējums 251 871 <i>euro</i> apmērā. Abu iepriekš minēto konkursu ietvaros kopējais plānotais oglekļa dioksīda (CO₂) emisiju samazinājums būs ap 989 tonnas. Tāpat 2020.gadā turpinās 2 projektu īstenošana EKII projektu konkursa “SEG emisiju samazināšana, attīstot enerģētiski pašpietiekamu ēku būvniecību” ietvaros. 3. 2020.gadā turpinās EKII projektu konkursa “SEG emisiju samazināšana ar viedajām pilsētvides tehnoloģijām” īstenošana, kura ietvaros trīs projektu īstenošana jau ir noslēgusies un šī konkursa ietvaros līdz 2020.gada 30.augustam projektiem ir izmaksāts finansējums 629 477 <i>euro</i> apmērā. Konkursa ietvaros plānotais oglekļa dioksīda (CO₂) emisiju samazinājums būs ap 598 tonnas. 4. EM ir izstrādājusi un 2020.–2021.gadā virza apstiprināšanai Grozījumus Energoefektivitātes likumā, lai pārņemtu Eiropas parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/2002 (2018.gada 11.decembris), ar ko groza Direktīvu 2012/27/ES par energoefektivitāti. 2020.–2021. gadā plānots pētīt energoefektivitātes pienākuma shēmas paplašināšanas iespējas. EM paredzētās izmaiņas Enerģētikas likumā paredz svītrot Lokālo siltumapgādi, tādējādi valstī būtu Centralizētā siltumapgāde un individuālā siltumapgāde. Mērķis ir veicināt siltumapgādes tīklu un katlu efektivizāciju. Esošais regulējums neparedz prasības par efektivitāti Lokālajā siltumapgādē. Atsevišķi komersanti, kas sniedz Lokālo siltumapgādes pakalpojumus, pēc būtības atbilst centralizētās siltumapgādes uzņēmuma statusam. Noteikt, ka pašvaldība savas administratīvās teritorijas vai tās daļas ietvaros, ir tiesīga saistošajos noteikumos noteikt siltumapgādes risinājumu veidus, tostarp noteikt pienākumu pieslēgties centrālajai siltumapgādes sistēmai, kur tas ir ekonomiski un tehniski pamatoti, vai izmantot citu AER vai bezemisiju siltumapgādes tehnoloģiju/avotu. Mērķis ir panākt efektīgāku (cenas, pakalpojuma kvalitātes un izmešu neitralitātes) CSA izmantošanu. Kā arī samazināt līdz minimumam individuālo dzīvokļu atslēgumu skaitu no CSA (izņemot gadījumus, kur tas ir ekonomiski pamatoti).
Skolu nepabeigušo iedzīvotāju īpatsvars 18-24 gadu vecumā (13,4% (10,0%))	1. Pamata un vidējās izglītības pieejamības nodrošināšana; 2. Modernu mācību metožu ieviešana; 3. Strukturālo izmaiņu īstenošana profesionālajā izglītībā;	1. IZM no 2019.gada augusta līdz 2020.gada martam ir organizējusi tikšanās ar visu 119 Latvijas pašvaldību pārstāvjiem, lai meklētu labākos risinājumus izglītības iestāžu tīkla tālākai attīstībai. Lai nodrošinātu iespēju ikvienam skolēnam iegūt kvalitatīvu izglītību neatkarīgi no dzīves vietas, tiek turpināts darbs pie vispārējās izglītības iestāžu tīkla sakārtošanas. IZM ir izstrādājusi piedāvājumu, kas paredz noteikt minimālo pieļaujamo izglītojamo skaitu vispārējās vidējās izglītības iestāžu vidējās izglītības

	4. Profesionālās izglītības satura reformas īstenošana 5. Sadarbības ar sociālajiem partneriem profesionālās izglītības pilnveidošanai un attīstībai stiprināšana nozaru kontekstā.	pakāpē (10. – 12.klašu grupā) atbilstoši Latvijas teritoriālajam iedalījumam, ievērojot 2021.gadā plānoto administratīvi teritoriālo reformu. 2. 2020.gada 1.septembrī tika uzsākta pilnveidotā mācību satura ieviešana pamatizglītības posma 1., 4. un 7.klasē un vidējās izglītības 10.klasē. Mācību saturs izstrādāts 8.3.1.SAM “Attīstīt kompetenču pieejā balstītu vispārējās izglītības saturu” 8.3.1.1.pasākuma “Kompetenču pieejā balstīta vispārējās izglītības satura aprobācija un ieviešana” projektā “Kompetenču pieejā mācību saturā”. Gatavojoties pilnveidotā mācību satura ieviešanai, nodrošināti semināri un vebināri visu mācību jomu pedagogiem par jaunā satura īstenošanas jautājumiem. Vebināri skolotājiem ir pieejami projekta YouTube kanālā. Uzsākta pārbaudes darbu uzdevumu izstrāde atbilstoši pilnveidotajam mācību saturam, to plānots pabeigt 2021.gadā. Šogad plānots uzsākt atbalsta materiālu pedagogiem “Tava klase” filmēšanu un apraidi, kā arī veidot mācību platformu pedagogiem “Virtuālā klase”, izmantojot brīvpieejas tiešsaistes rīkus. ES struktūrfondu SAM 8.3.2. „Palielināt atbalstu vispārējās izglītības iestādēm izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” 8.3.2.2. pasākuma „Atbalsts izglītojamo individuālo kompetenču attīstībai” ietvaros ir noslēgti sadarbības līgumi ar 116 pašvaldībām, 358 vispārējās izglītības iestādes kopš 2017.gada īsteno atbalsta pasākumus skolēnu kompetenču attīstībai. Šie atbalsta pasākumi paredz dažādot gan mācību procesā, gan ārpusstundu darbā izmantotās mācību metodes, tādējādi dodot iespēju gan skolēniem ar mācību grūtībām, gan skolēniem ar augstiem sasniegumiem uzlabot savu sniegumu mācībās. Kopumā gandrīz 7 000 pedagogu ir iesaistīti atbalsta pasākumu īstenošanā. Pasākuma ietvaros ir nodrošināta pedagogu profesionālās kompetences pilnveides kursi gan STEM jomas pedagogiem (robotika, elektronika, programmēšana, vide/ķīmija), gan arī darbā ar skolēnu uzvedības problēmām, lasītprasmes pilnveidi, kā arī pedagogi ir apguvuši specifiskus diagnosticēšanas rīkus, lai agrīni spētu diagnosticēt skolēnu vajadzības. Lai mērķtiecīgi dažādotu mācību procesu pasākuma ietvaros vairāk nekā 100 izglītības iestādes pakāpeniski tiek aprīkotas ar mācību materiāliem inovatīvu interešu izglītības programmu īstenošanai (robotikas komplekti, fizikas sensori). 3. Turpināt profesionālās izglītības satura reformu, uzsākta modulāro izglītības programmu ieviešana, veicināta darba vidē balstītu mācību pieejas ieviešana profesionālajā izglītībā, veikti pasākumi profesionālās izglītības iestāžu iesaistes pieaugušo izglītībā palielināšanai. Turpināt profesionālās izglītības politikas veidošanu un nodrošināšanu sadarbībā ar darba devējiem un sociālajiem partneriem īstenojot satura un strukturālās reformas, kā arī plānojot izglītojamo uzņemšanu profesionālās izglītības programmās. Turpināt profesionālās izglītības strukturālās izmaiņas t.sk. tīkla optimizāciju kā arī tādējādi nodrošinot profesionālās izglītības pieejamību un profesionālās izglītības programmu īstenošanas kvalitāti un izmaksu efektivitāti, attīstot profesionālās izglītības kompetenču centru metodisko darbu, t.sk. nodrošinot finanšu līdzekļu efektīvāku izmantošanu. Nodrošināt atbalstu nozaru metodiskajiem centriem (vadošajiem PIKC) programmu paraugu izstrādē, mācību metodisko materiālu izstrādē (t.sk. digitālie mācību materiāli, e-mācību saturs), kā arī atbalsta sniegšanai citām profesionālās izglītības iestādēm un to pedagogiem, kuri īsteno tās pašas programmas. Turpināt profesionālās izglītības programmu finansēšanas pilnveidi, nodrošinot profesionālās izglītības programmu pilnvērtīgai īstenošanai nepieciešamo bāzes finansējumu.
--	---	--

		4. Profesionālās izglītības satura reforma tuvojas noslēgumam, ieviešot kompetencēs balstītu pieeju un izglītības programmu modularizāciju elastīgam izglītības piedāvājumam mūžizglītības kontekstā. 5. Sadarbībā ar sociālajiem partneriem un nozaru ekspertu padomēm tiek īstenotas Nozaru kvalifikāciju struktūrā ietvertās pieejas, optimizējot programmu piedāvājumu, pēctecību atbilstoši Latvijas kvalifikāciju ietvar struktūrai un atbilstību darba tirgus prasībām. Jaunas pieejas izglītības iestāžu un nozaru sadarbībā un mērķtiecīgs metodiskais darbs veicinās profesionālā izglītības iestāžu izcilību un konkurētspēju, vienlaikus nodrošinot iekļaujošas pieejas līdzsvarotai un ilgtspējīgai reģionālajai attīstībai. Sekmīgi turpinās darba vidē balstītu mācību īstenošana.
Augstākā izglītība (iedzīvotāju īpatsvars 30-34 gadu vecumā ar augstāko izglītību (34-36%))	1. Augstākās izglītības modernizācija – jauna augstākās izglītības finansēšanas modeļa ieviešana; 2. Augstākās izglītības institūciju materiāli tehniskās bāzes modernizēšana un resursu izmantošanas efektivitātes paaugstināšana; 3. Augstākās izglītības vienlīdzīgas pieejamības nodrošināšana; 4. Nacionālās kvalitātes nodrošināšanas institūcijas izveide; 5. Studiju programmu fragmentācijas mazināšanās, resursu koplietošana; 6. Ārvalstu studentu piesaistīšana.	1. IZM plāno pārskatīt finansēšanas modeli un aktualizēt tā komponentus: I pilārā atjaunot finansējuma piešķiršanas principus un piedāvāt aktuālus studiju vietas izmaksu posteņus; II pilārā ieviest jaunus kvalitātes kritērijus, ieskaitot absolventu nodarbinātības rādītājus. 2. Lai nodrošinātu mūsdienīgu studiju un pētniecības vidi STEM, t.sk. medicīnas un radošo industriju studiju programmu īstenošanai, vienlaikus nodrošinātu teritoriāli koncentrētu studiju telpu izveidi un veicinātu augstākās izglītības atbilstību tautsaimniecības attīstības un darba tirgus vajadzībām, ar ES fondu atbalstu tiek attīstīta teritoriāli koncentrēta studiju un zinātniskā darba infrastruktūra. 8.1.1. SAM "Palielināt modernizēto STEM, tai skaitā medicīnas un radošās industrijas, studiju programmu skaitu" ietvaros (kopējais finansējums 44,7 milj. euro) tiek uzlabota augstskolu infrastruktūra, iegādātas iekārtas, modernizēta studiju vide. Ņemot vērā to, ka 2019.gada nogalē MK atbalstīja ES fondu snieguma rezerves finansējuma piešķiršanu īstenošanā esošajiem 8.1.1.SAM un 8.1.4.SAM projektiem, kā arī pabeigto projektu snieguma rezerves finansējuma un finansējuma atlikumu novirzīšanu jaunam finansējuma saņēmējam 8.1.1.SAM ietvaros – Latvijas Jūras akadēmijai, 2020.gada beigās plānots uzsākt īstenot jaunu projektu. 3.No 2020. gada augusta ir ieviests jaunais studiju un studējošo kreditēšanas modelis, kas paredz atvieglotus valsts garantētā kredīta saņemšanas nosacījumus (vienkāršotas procedūras studiju un studējošā kredīta noformēšanai un saņemšanai, iespēja saņemt kredītu bez otrā galvotāja, atcelti studiju kredīta griesti). Jaunais modelis paredz kredītu piešķiršanu ALTUM portfeļa garantijas instrumenta veidā. Studējošie aktīvi piesakās un izmanto šo iespēju. Ar 2019.gada 1.septembri valsts apmaksāts asistents (pārvietošanas atbalstam) ir pieejams arī augstskolu un koledžu studentiem ar invaliditāti. Lai mazinātu studējošo atbiruma risku, ņemot vērā Covid-19 radīto sociālekonomisko krīzi, 2020./2021. mācību gadā studentiem minimālās mēneša stipendijas apmērs tiek palielināts no 99,60 euro uz 200 euro. Palielināts arī kopējais stipendiju skaits – plānots, ka paaugstinātās stipendijas papildus varēs saņemt vēl aptuveni 743 studenti. Vienlaikus vienlīdzīgas pieejamības nodrošināšana augstākajā izglītībā arī turpmāk ir viena no ministrijām prioritātēm un darbs šajā jautājumā tiek turpināts. 4. Latvijā darbojas Augstākās izglītības kvalitātes aģentūra (AIKA), kas ir Akadēmiskās informācijas centra departaments, kura kompetencē ir augstākās izglītības iestāžu, studiju virzienu akreditācijas un studiju programmu licencēšanas organizēšana, kā arī citi ar augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanu saistītie uzdevumi. Saskaņā ar Latvijas normatīvajiem aktiem AIKA ir atzīta augstākās

		izglītības kvalitātes nodrošināšanas institūcija, kas izveidota ar mērķi pilnveidot Latvijas augstākās izglītības ārējās kvalitātes nodrošināšanas sistēmu, kas darbotos atbilstoši Standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā un veicinātu Latvijas augstākās izglītības kvalitāti, atpazīstamību un starptautisku atzīšanu. AIKA ir arī pilntiesīgs Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas asociācijas (ENQA) biedrs. 5. 8.2.1. SAM “Samazināt studiju programmu fragmentāciju un stiprināt resursu koplietošanu” ietvaros turpinājās augstskolu projektu īstenošana. Pirmās kārtas ietvaros, īstenojot pedagogu izglītības restartu, ir izstrādātas 22 jaunas pedagoģijas studiju programmas un apakšprogrammas, un 1 kopīga doktorantūras studiju programma “Izglītības zinātnes”. Š.g. rudens semestrī jaunajās pedagoģijas studiju programmās uzņemšana jau notika Latvijas Universitātē, Daugavpils Universitātē un Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā. Lielu atsaucību guva darba vidē balstītā 2.līmeņa profesionālā augstākās izglītības studiju programma “Skolotājs”, kurā uzņemšana notika sadarbībā ar nodibinājumu “Iespējamā misija” (projekts “Mācītspēks”), veidojot konkursu 6 pretendenti uz 1 studiju vietu. Līdz nākamā gada rudens semestrim plānota uzņemšana arī Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā un Latvijas Sporta pedagoģijas akadēmijas jaunajās pedagoģijas studiju programmās. Vienlaikus projektu ietvaros līdz 2023.gadam plānota 49 veco pedagoģijas studiju programmu slēgšana (līdz šim slēgtas 2 programmas). Otrās kārtas ietvaros plānota 60 studiju programmu ES valodās un 7 kopīgo doktora studiju programmu izstrāde (no tām 24 programmas ir jau licencētas), vienlaikus līdz 2023.gadam slēdzot 168 studiju programmas (līdz šim slēgtas 29 programmas). 6. Ārvalstu studējošo skaitam kopš 2005. gada ir tendence pieaugt. 2019.gadā, ieskaitot apmaiņas programmās studējošos, Latvijas augstākās izglītības iestādēs studēja 11 tūkst. ārvalstu studenti, kas ir 14% no studējošo kopskaita. Vienlaikus, Covid-19 izplatības ierobežojumu dēļ ir paredzams, ka ārvalstu studentu skaits Latvijā 2020./2021.akad. g. varētu samazināties vai arī pieaugums nebūs tik straujš, kā iepriekšējos gados.
Nabadzības riskam pakļauto un/vai zemas darba intensitātes māsaimniecībās dzīvojošo personu īpatsvars (21,0%)	1. Ienākumu nevienlīdzības samazināšana; 2. Nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļauto personu līdzdalības darba tirgū veicināšana; 3. Diskriminācijas draudu un stereotipu mazināšana, kā arī pilsoniskās līdzdalības veicināšana.	Lai ar nodokļu politiku turpinātu mazināt ienākumu nevienlīdzību strādājošajiem, MK kopā ar likumprojektu "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2021., 2022. un 2023.gadam" un likumprojektu "Par valsts budžetu 2021.gadam" tiek iesniegti normatīvo aktu grozījumi, kas paredz sekojošas nodokļu izmaiņas no 2021.gada: 1) samazināt VSAOI likmi par vienu procentpunktu, tai skaitā darba devēja likmi par 0,5% (no 24,09% uz 23,59%) un darba ņēmēja likmi par 0,5% (no 11% uz 10,5%); 2) palielināt ienākuma sliekšni no 1 200 uz 1 800 <i>euro</i> mēnesī, līdz kuram tiek piemērots ar iedzīvotāju ienākuma nodokli diferencētais neapliekamais minimums; samazināt iedzīvotāju ienākuma nodokļa likmi no 31,4% uz 31%, kuru piemēro ienākumiem, kas pārsniedz 62 800 <i>euro</i> gadā. No 2021.gada jūlija tiks dubultots pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu (215 <i>euro</i> mēnesī par bērnu līdz 6 gadiem un 258 <i>euro</i> mēnesī par bērnu 7-17 gadu vecumā). Šim mērķim paredzēti papildus 2,4 miljonus <i>euro</i> 2021.gadā un 4,7 milj. <i>euro</i> nākamajos gados.

		Lai uzlabotu pakalpojuma pieejamību personām ar ļoti smagiem un smagiem funkcionēšanas spēju ierobežojumiem, no 2021.gada vidus tiks uzlaboti nosacījumi asistentu pakalpojumu saņemšanai, tostarp pieaugs asistentu atalgojums. Šim mērķim plānots piešķirt 9,5 miljonus <i>euro</i>. Veiktas ģimenes valsts pabalsta izmaksas nosacījuma izmaiņas ģimenēm, kuras aprūpē ir bērns ar invaliditāti. Turpmāk ģimenes valsts pabalstu par bērnu ar invaliditāti izmaksās līdz viņa 20 gadu vecumam neatkarīgi no tā, vai viņš apmeklē izglītības iestādi. Līdzšinējā kārtība paredzēja ģimenes valsts pabalsta izmaksas pārtraukšanu, kad bērns sasniedz 15 gadu vecumu un neturpina apmeklēt izglītības iestādi. Tādējādi tām ģimenēm, kurās aug bērns ar invaliditāti un kurš sava veselības stāvokļa dēļ nevar turpināt mācības pēc 15 gadu sasniegšanas, bija nelabvēlīgāki nosacījumi atbalsta saņemšanai. Veiktas bērna piedzimšanas pabalsta izmaksas nosacījumu izmaiņas, paredzot tiesības saņemt bērna piedzimšanas pabalstu par jebkuru reģistrētu bērnu. Līdzšinējā kārtība paredz, ka tiesības saņemt bērna piedzimšanas pabalstu rodas no astotās bērna dzīvības dienas vai no aizbildnības nodibināšanas dienas. Skat. arī informāciju par CSR2 izpildi.
--	--	---

Tautsaimniecības atbalsta pasākumi Covid-19 pārvarēšanai un to ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci (atbalsta pasākumu ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci atspoguļota kā līmenis, nevis diskrecionārās izmaiņas)

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
Kopējais atbalsts:				3 138,9	-718,4	-1 212,4	-149,8	-4,3	-0,5
1. Atbalsts nodokļu jomā									
- Nodokļu samaksas termiņa pagarinājumi	Krīzes skartie uzņēmēji var lūgt sadalīt vai atlikt nodokļu maksājumus uz laiku līdz 3 gadiem, kā arī piešķirt termiņa pagarinājumu tiem nokavētajiem nodokļu maksājumiem, kuru samaksas termiņš jau ir pagarināts saskaņā ar likumu "Par nodokļiem un nodevām", ja termiņa kavējums radies Covid-19 rezultātā.	D.2, D.5, D.61	Apstiprināts 20.03.2020. 05.06.2020.	139,2	-42,7	-44,9	0,5	-0,2	0,0
- IIN avansa maksājumu atcelšana	IIN maksātājs par 2020. taksācijas gadu neveic IIN avansa maksājumus no saimnieciskās darbības ienākuma. Nosacījums attiecināms uz avansa maksājumiem, sākot ar 2020.gada 1.janvāri. IIN avansa maksājumus par 2020. taksācijas gadu var veikt labprātīgi.	D.5	Apstiprināts 20.03.2020. 05.06.2020.	35,0	-35,0	-35,0	35,0	-0,1	0,1
- Pārmaksātā PVN atmaksa 30 dienu laikā	PVN pārmaksas tiek izskatītas un atmaksātas visiem nodokļu maksātājiem 30 dienu laikā, tās neuzkrājot līdz taksācijas gada beigām; normas spēkā stāšanās - 2020.gada 1.aprīlis.	D.2	Apstiprināts 20.03.2020. 05.06.2020.	60,0	n/a	-60,0	0,0	-0,2	0,0
- NĪN samaksas termiņu pagarināšana	Pašvaldībām ir tiesības noteikt no likuma "Par nekustamā īpašumu nodokli" atšķirīgus nodokļa nomaksas termiņus, tos pārceļot uz vēlāku laiku.	D.5	Apstiprināts 20.03.2020. 05.06.2020.	0,0	-	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Atbalsts pabalstu jomā									

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
- Pabalsts ģimenēm (personai) krīzes situācijā	Valsts budžeta mērķdotācijas pašvaldībām. Pašvaldība piešķir ģimenei (personai) pabalstu krīzes situācijā, pamatojoties uz ārkārtējo situāciju, ja ģimenei (personai) nav ienākumu, ir radušies papildus izdevumi, ko tā pati nespēj segt, atrodoties pašizolācijā vai ir atradusies karantīnā un tai nav iztikas līdzekļu (50 procentu apmērā no ģimenei (personai) izmaksātā pabalsta krīzes situācijā, bet ne vairāk kā 40 euro mēnesī vienai personai triju mēnešu periodā).	D.7	Apstiprināts 20.03.2020. 01.04.2020. 16.04.2020.	0,4	-0,3	-0,4	0,0	-0,0	0,0
- Slimības pabalsta apmaksa no valsts budžeta no 2.dienas	Personai, kurai tiek izsniegta darbnespējas lapa par Covid-19 vai atrašanos karantīnā no 2020.gada 22.marta līdz 2020.gada 31.decembrim, slimības pabalstu piešķir un izmaksā par laiku no darbnespējas otrās dienas (80% apmērā no vidējās apdrošināšanas iemaksu algas).	D.632, D.62	Apstiprināts 20.03.2020. 12.05.2020.	1,6	-1,6	-1,6	0,0	-0,0	0,0
- Dīkstāves pabalsti	Darbinieka atlīdzība dīkstāves gadījumā tiek kompensēta no valsts budžeta 75% apmērā no darbinieka sešu mēnešu vidējās atlīdzības (līdz 700 euro). Atbalsts pašnodarbinātām personām (75%, līdz 700 euro) vai autoratlīdzības saņēmējiem vai MUN maksātājiem (50%, līdz 700 euro), kuri dīkstāves periodā nav guvušas ienākumus no saimnieciskās darbības.	D.7	Apstiprināts 26.03.2020. 31.03.2020. 02.04.2020. 09.04.2020. 23.04.2020. 28.04.2020.	53,6	-53,6	-53,6	0,0	-0,2	0,0
- Dīkstāves pabalsta piemaksa par bērniem, dīkstāves palīdzības pabalsts	Dīkstāves palīdzības pabalsts tiem darba ņēmējiem un pašnodarbinātām personām, kuriem dīkstāves pabalsts ir mazāks par 180 euro mēnesī vai kuras nekvalificējas dīkstāves pabalstam. Darbiniekam, kurš saņem dīkstāves pabalstu, piemaksa 50 euro apmērā par katru apgādībā esošu bērnu vecumā līdz 24 gadiem, par kuru	D.7	Apstiprināts 16.04.2020. 30.04.2020.	3,3	-3,3	-3,3	0,0	-0,0	0,0

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
un piemaksa par bērniem	darbiniekam uz dīkstāves pabalsta piešķiršanas dienu tiek piemērots IIN atvieglojums.								
- Tiesības uz bezdarbnieka statusu patentmaksas un mikrouzņēmuma nodokļa maksātājiem	Līdz 2020.gada 31.decembrim tiesības uz bezdarbnieka statusu, ir arī personai, kura zaudējusi darba ņēmēja statusu un uz darba ņēmēja statusa zaudēšanas dienu ir reģistrēta kā patentmaksas maksātājs, mikrouzņēmuma darbinieks, kas ir mikrouzņēmuma īpašnieks vai pašnodarbinātais, kurš ir izvēlēties mikrouzņēmuma nodokļa nomaksu, un kuras ienākumi mēnesī šajā darbības jomā nesasniedz MK noteiktās minimālās mēneša darba alga apmēru.	D.632, D.62	Apstiprināts 16.04.2020.	1,4	-1,4	-1,4	0,0	-0,0	0,0
- Pagarināts vecāku pabalstu saņemšanas termiņš	Personai, kurai piešķirtā pabalsta periods beidzas laikā, kad izsludināta ārkārtējā situācija, un kura nevar atgriezties darbā, var pieprasīt piešķirtā pabalsta turpinājuma izmaksu pēc tam, kad bērns sasniedz viena gada vai pusotra gada vecumu. Par periodu no 2020.gada 12.marta līdz dienai, kad persona sāk gūt ienākumus kā darba ņēmējs vai pašnodarbinātais, bet ne ilgāk kā līdz sakarā ar Covid-19 izsludinātās ārkārtējās situācijas beigām (līdz 700 euro).	D.7	Apstiprināts 09.04.2020.	0,7	-0,7	-0,7	0,0	-0,0	0,0
- Bezdarbnieku palīdzības pabalsts	Persona, kurai piešķirtā bezdarbnieka pabalsta periods beidzas 2020.gada 12.martā vai vēlāk un kura sakarā ar Covid-19 izsludinātās ārkārtējās situācijas radītajām sekām nav atradusi darbu un neveic saimniecisko darbību, var pieprasīt bezdarbnieka palīdzības pabalstu 180 euro.	D.7	Apstiprināts 05.05.2020. 30.06.2020.	10,1	-2,2	-10,1	0,0	-0,0	0,0
- Bērnu kopšanas pabalsts un piemaksa	Kamēr visā valstī ir izsludināta ārkārtējā situācija sakarā ar Covid-19 izplatību, nodrošināt bērna kopšanas pabalsta izmaksu 171 euro apmērā mēnesī	D.7	Apstiprināts 20.05.2020.	3,4	-3,4	-3,4	0,0	-0,0	0,0

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
	personai, kura kopj bērnu vecumā no pusotra gada līdz diviem gadiem, un piemaksu pie bērna kopšanas pabalsta 171 euro apmērā mēnesī personai, kura kopj divīņus vai vairākus vienās dzemdībās dzimušus bērnus vecumā no pusotra gada līdz diviem gadiem.								
- Pabalsts aizbildnim par bērna uzturēšanu	Par laikposmu, kad valstī sakarā ar Covid-19 izplatību ir izsludināta ārkārtējā situācija, VSAA izmaksā pabalstu par bērnu līdz septiņu gadu vecuma sasniegšanai – 161,25 euro mēnesī un par bērnu vecumā no septiņiem gadiem – 193,50 euro mēnesī. VSAA pabalsta apmēru aprēķina par laikposmu no 2020.gada 12.marta un izmaksā to līdz 2020.gada 30.jūnijam.	D.7	Apstiprināts 05.05.2020.	0,3	-0,3	-0,3	0,0	-0,0	0,0
- Piemaksa pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu	Par laikposmu, kamēr valstī ir izsludināta ārkārtējā situācija sakarā ar Covid-19 izplatību, personām, kurām šajā periodā ir tiesības uz šo noteikumu 3.punktā minēto piemaksu pie ģimenes valsts pabalsta par bērnu invalīdu, VSAA līdz 2020.gada 30.jūnijam izmaksā vienreizējo piemaksu 150 euro apmērā.	D.7	Apstiprināts 14.05.2020. 20.05.2020.	1,2	-1,2	-1,2	0,0	-0,0	0,0
- Subsidētās darba vietas	Subsidētās darba vietas tūrisma nozarei un eksportējošiem uzņēmumiem.	D.7	Apstiprināts 02.06.2020. 14.07.2020.	70,2	-26,6	-70,2	0,0	-0,2	0,0
- Atbalsts jauniešiem speciālistiem	Pabalstu izmaksā pirmos divus mēnešus 500 euro apmērā, trešajā un ceturtajā mēnesī 375 euro apmērā personām, kuras gada laikā pirms ārkārtējās situācijas izsludināšanas ir beigušas mācības augstskolā vai koledžā, kur ir ieguvušas augstāko izglītību, un ir	D.7	Apstiprināts 30.06.2020.	6,6	-0,1	-6,6	0,0	-0,0	0,0

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
	ieguvušas bezdarbnieka statusu ārkārtējās situācijas laikā vai triju mēnešu laikā pēc tās beigām.								
3. Atbalsts aizdevumu un garantiju jomā									
- Aizdevumi apgrozāmiem līdzekļiem	Apgrozāmo līdzekļu aizdevums: – komersantiem, lauksaimniekiem un zivsaimniekiem, kuru darbību ietekmējusi Covid-19; – līdz 1 milj. euro ar termiņu līdz 3 gadiem.	D.7	Apstiprināts 24.03.2020.	200,0	-50,0	-50,0	0,0	-0,2	0,0
- Kredītu garantijas	Kredīta brīvdienu garantija: – MVU un lielajiem uzņēmumiem, kuriem Covid-19 izplatības dēļ radušās objektīvas grūtības veikt aizdevumu maksājumus bankās, pieejama kredīta garantija, kas ļaus bankai atlikt pamatsummas maksājumu; – pieejama saimnieciskās darbības veicējiem, lauksaimniekiem un zivsaimniecības un akvakultūras nozarei.	D.7	Apstiprināts 24.03.2020.	415,0 ⁸	-25,0	-25,0	0,0	-0,1	0,0
- Portfeļgarantijas	Krīzes portfeļgarantiju mērķis ir veicināt finansējuma pieejamību uzņēmējiem finanšu pakalpojumiem līdz 0,5 milj. euro. Garantija tiks sniegta par jauniem vai esošiem apgrozāmo līdzekļu aizdevumiem, ja kredītiestāde atliks pamatsummas maksājumus vismaz par 3 mēnešiem vai pagarinās līgumu darbības termiņu vismaz par 3 mēnešiem. Tāpat garantija tiks sniegta	D.7	Apstiprināts 24.03.2020.	300,0 ⁹	-25,0	-25,0	0,0	-0,1	0,0

⁸ Uz 08.10.2020 atbalsētas 160 garantijas, kuru kopsumma ir 30 536 350 euro (garantēto aizdevumu kopsumma – 84 900 021 euro).

⁹ Uz 31.08.2020 atbalsētas 33 garantijas, kuru kopsumma ir 1 375 344 euro (garantēto aizdevumu kopsumma – 3 508 715 euro)

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
	par esošiem investīciju aizdevumiem un finanšu līzingu.								
- Pašvaldību aizņēmumu limita palielināšana	Pašvaldību aizņēmumu kopējais palielinājums par 150 milj. euro, lai 2020.gadā nodrošinātu aizdevumu pieejamību pašvaldībām ES fondu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības līdzfinansētajos augstas gatavības projektos ar tautsaimniecības nozīmi, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pieteiktajos augstas gatavības attiecīgo jomu investīciju projektos, kā arī jaunas pirmsskolas izglītības iestādes būvniecībai vai esošas pirmsskolas izglītības iestādes paplašināšanai, kas saistīti ar demogrāfijas pasākumu īstenošanu, mazinot rindas pirmsskolas izglītības iestādē, un valstiski nozīmīga investīciju projekta "Mežaparka Lielās estrādes rekonstrukcija" īstenošanai.	P.51	Apstiprināts 30.04.2020.	150,0	-3,3	-50,0	-72,0	-0,2	-0,2
- Ieguldījumu fonds	ALTUM ieguldījumu fonds modernizācijai.	D.7	Apstiprināts 14.07.2020.	50,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Atbalsts lielajiem komersantiem	Atbalsts aizdevumiem un garantijām lielajiem komersantiem ar ALTUM starpniecību.	D.7	Apstiprināts/ konceptuāli 02.06.2020. 14.07.2020.	90,0	-20,0	-90,0	0,0	-0,3	0,0
4. Atbalsts nozarēm									
- Atbalsts aviopārvadājumu nozarei	Aviosatiksmes nozares sabiedrību pamatkapitāla palielināšana, VAS "Starptautiskā lidosta "Rīga"" dividenžu maksājumu atcelšana 2020.gadā.	D.9	Apstiprināts/ konceptuāli 24.03.2020.	310,4	-256,0	-310,4	0,0	-1,1	0,0

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
			25.03.2020. 23.04.2020. 08.05.2020. 14.07.2020.						
- Ar veselības aprūpi saistīts atbalsts	Aizsarglīdzekļu, medikamentu u.c. medicīniskā aprīkojuma iegāde. Piemaksas ārstniecības personām un nodarbinātajiem par darbu paaugstināta riska un slodzes apstākļos. Izdevumu segšanai Nacionālajam veselības dienestam, kas radušies saistībā ar Covid-19 uzliesmojumu un seku novēršanu	P.2, D.1, P.51	Apstiprināts 03.03.2020. 20.03.2020. 27.03.2020. 09.04.2020. 27.04.2020. 05.05.2020. 20.05.2020. 02.06.2020. 09.06.2020. 15.07.2020. 11.08.2020. 04.09.2020. 22.09.2020.	183,6	-65,7	-134,3	-49,3	-0,5	-0,2
- Atbalsts attālinātajam mācību procesam	Līdzekļi attālinātam mācību procesam paredzētā audiovizuālā satura radīšanai un izplatīšanai. Attālinātajam mācību procesam nepieciešamo viedtālrunu un planšetu iegādei. Platjoslu infrastruktūras (broadband) "vidējā jūdze", internets skolām, mācību satura digitalizācija.	P.2	Apstiprināts 12.03.2020. 19.03.2020. 24.03.2020. 02.06.2020.	3,8	-0,8	-1,0	-2,8	-0,0	-0,0
- Atbalsts medijiem un sabiedrības informēšanai	SIA "Tet" izmaksām, kas saistītas ar saziņas nodrošināšanu un tīmekļa vietnes izveidi krīzes koordinācijai. „Latvijas Radio”, „Latvijas Televīzija” un komerciālajiem plašsaziņas līdzekļiem, lai	P.2, D.7	Apstiprināts 19.03.2020. 07.04.2020. 17.04.2020.	2,5	-1,8	-2,5	0,0	-0,0	0,0

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
	nodrošinātu iespējami plašu Latvijas iedzīvotāju apziņošanu un efektīvu sabiedrības informēšanu un izglītošanu par aktualitātēm saistībā ar Covid-19. Sabiedrības integrācijas fondam, lai nodrošinātu Mediju atbalsta fonda darbību un iespēju sabiedrībai saņemt daudzpusīgu informāciju un viedokļus par Covid-19 krīzes pārvarēšanu, kā arī nodrošinātu valsts informatīvās telpas drošību drukātajā presē un komerciālajos interneta ziņu portālos, sniegtu atbalstu saistībā ar abonēto preses izdevumu piegādes izmaksām (VAS "Latvijas Pasts") un elektronisko plašsaziņas līdzekļu programmu apraides izmaksām. Nacionālajai elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomei, lai nodrošinātu sabiedrībai iespēju saņemt daudzpusīgu informāciju un viedokļus par Covid-19 krīzes pārvarēšanu, kā arī nodrošinātu valsts informatīvās telpas drošību komerciālajos elektroniskajos plašsaziņas līdzekļos.								
- Finansiālo grūtību mazināšanai lauksaimniecības, mežsaimniecības, zivsaimniecības un pārtikas ražošanas nozarēm	Atbalsts primārajiem lauksaimniecības ražotājiem, lauksaimniecības un pārtikas pārstrādes uzņēmumiem, kā arī uzņēmumiem un iestādēm, kas sniedz ēdināšanas pakalpojumus izglītības iestādēs. Atbalsts paredzēts Covid-19 ietekmē radušos finansiālo grūtību mazināšanai, atbalstot apgrozāmo līdzekļu pieejamību, daļēji sedzot ienākumu samazinājumu, gatavo preču krājumu uzglabāšanas izmaksas, apgrozījuma samazinājumu, kā arī kompensējot to iznīcināto vai ziedoto produktu vērtību, kurus ārkārtas situācijas laikā nebija iespējams izlietot ēdināšanas pakalpojuma sniegšanā izglītības iestādēs.	D.3	Apstiprināts 17.04.2020.	45,5	-12,6	-45,5	0,0	-0,2	0,0

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
- Valsts autoceļu būvniecībai un tiltu remontiem	Piešķirts papildus finansējums valsts autoceļu būvniecībai un tiltu remontiem.	P.51	Apstiprināts 29.04.2020.	75,0	-9,3	-75,0	0,0	-0,3	0,0
- Atbalsts zinātnei un izglītībai	Finansējums 5 milj. euro apmērā valsts pētījumu programmas izveidei cīņā ar Covid-19 sekām. Valsts pētījumu programma Covid-19 izpētei, tirgus orientēto pētījumu programma 2021.gadam, augstākās izglītības digitalizācija, papildu finansējums zinātnei, augstskolām un citiem IZM vienreizējiem, terminētiem pasākumiem.	P.2	Apstiprināts 05.05.2020. 02.06.2020.	29,1	-5,0	-15,1	-14,0	-0,1	-0,0
- Atbalsts pasažieru un kravu pārvadātājiem	Lai kompensētu zaudējumus, kas radušies reģionālās nozīmes pārvadājumos ar autobusiem un vilcieniem sakarā ar Covid-19 izplatības ierobežošanai noteiktajiem drošības un sociālās distancēšanās pasākumiem sabiedriskajā transportā ārkārtējās situācijas laikā, kā arī ārkārtējās situācijas seku mazināšanai. Lai kompensētu izdevumus saistībā ar pasažieru pārvadājumu pakalpojuma nodrošināšanu personām, kas ierodas no ārvalstīm ar repatriācijas reisiem. Lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto izdevumu kompensēšanu par valsts publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras izmantošanu dzelzceļa pasažieru pārvadājumiem, ko sniedz saistībā ar sabiedrisko pakalpojumu līgumu. Lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteikto infrastruktūras pārvaldītāja finanšu līdzsvara avansa maksājumu. VAS "Latvijas dzelzceļš" pamatkapitāla palielināšana, ieguldot tajā finanšu līdzekļus 32 422 016 euro apmērā publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras	D.3, D.7, D.9	Apstiprināts 14.07.2020.	66,0	-58,9	-66,0	0,0	-0,2	0,0

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
	uzturēšanai un attīstībai, ko konvertēt akcijās, lai nodrošinātu finanšu situācijas stabilizēšanu nozarē.								
- Atbalsts sporta nozarei	Lai mazinātu Covid-19 krīzes radīto negatīvo seku ietekmi uz sporta nozari, tai skaitā 2,0 milj. euro LOK, 1,9 milj. euro Latvijas Sporta federāciju padomei u.c.	D.7	Apstiprināts 30.06.2020.	5,0	-2,5	-5,0	0,0	-0,0	0,0
- Demogrāfija	Demogrāfijas atbalsta pasākumiem.	D.7	Apstiprināts/ konceptuāli 02.06.2020.	15,0	0,0	0,0	-15,0	0,0	-0,0
- IEM padotības iestādēm un amatpersonām	IEM Informācijas centram. Formastērpu iegāde robežsardzei, ugunsdzēsējiem.	D.7, P.2	Apstiprināts 02.06.2020.	8,2	-0,7	-0,7	-7,4	-0,0	-0,0
- Atbalsts kultūras nozarei	Atbalsts KM kapitālsabiedrībām, LNB, Latvijas Nacionālajam arhīvam, muzejiem zaudējumu segšanai, Radošo personu nodarbinātības programmai. Kultūras infrastruktūrai, attīstības plānam. Lai nodrošinātu attālinātā mācību procesu un klātienē studijas un lai nodrošinātu neatliekamu kultūras infrastruktūras sakārtošanas darbu veikšanu.	D.7, P.2	Apstiprināts 02.06.2020. 05.06.2020. 18.06.2020. 25.09.2020.	32,7	-9,3	-21,4	-11,2	-0,1	-0,0
- Pārējie	Atbrīvojums no telpu nomas maksas vai tās samazinājums. Atbalsts reliģiskām organizācijām, Latvijas Zvērinātu notāru padomei servera iegādei, piemaksas Ieslodzījuma vietu pārvaldes darbiniekiem, ieguldījumiem cilvēkkapitālā, repatriācijas izdevumu segšana tūrisma operatoriem, ēku siltināšanai, Atbalsts valsts sociālās aprūpes centriem, Valsts administrācijas skolai finanšu stabilizēšanai, Atbalsts ārlietu politikas nodrošināšanai.	D.1, D.7, P.2, P.51	Apstiprināts 02.04.2020. 08.05.2020. 14.05.2020. 02.06.2020. 18.06.2020. 14.07.2020. 30.07.2020.	8,3	-0,1	-2,8	-5,5	-0,0	-0,0

	Pasākuma apraksts	EKS kods	Statuss	Kopējā atbalsta apmērs (uz 20.09.2020.), milj. euro	Izpildes novērtējums uz 20.09.2020., milj. euro	Ietekme uz vispārējās valdības budžeta bilanci			
						2020	2021	2020	2021
						milj. euro		% no IKP	
			13.08.2020. 19.08.2020. 02.09.2020.						
5. ES fondu finansējuma atbalsts									
- Īstermiņa aizdevumi lauksaimniekiem	Lai stabilizētu naudas plūsmu lauksaimniecības produkcijas ražotājiem, nodrošinot īstermiņa aizdevumu piešķiršanu no vienotam platības maksājumam paredzētā avansa maksājuma summas, vai aprēķinātā gala maksājuma par kārtējā gadā vienotajam platības maksājumam apstiprinātajām platībām.	D.7	Apstiprināts 14.05.2020.	59,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- ES fondu pārdales	Ar mērķi nodrošināt iespēju vieglāk un ātrāk reaģēt, mazinot Covid-19 izraisītās sekas dalībvalstu visvairāk skartajām teritorijām un to iedzīvotājiem, ES fondu regulu grozījumi ļauj dalībvalstīm pārstrukturēt investīcijas, paplašinot izdevumu attiecināmības tvērumu un pieļaujot dalībvalstu ES fondu darbības programmu grozījumus pirms EK oficiāla lēmuma.	-	Apstiprināts 19.05.2020.	496,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Atbalsts zivsaimniecības nozarei	Papildus ES fondu finansējuma pārdales, lai sniegtu atbalstu zivsaimniecības nozares uzņēmumiem.	D.7	Apstiprināts 02.06.2020.	6,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- ES fondu virssaistības	Papildus virssaistības Kohēzijas politikas fondu projektu īstenošanai.	-	Apstiprināts 02.06.2020.	141,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
- Lauksaimniecības fondu virssaistības	Zemkopības ministrija plāno virssaistības 2014.–2020.gada plānošanas periodā Lauku attīstības programmas pasākumos ar finansējumu 58.8 milj. euro apmērā.	P.51	Apstiprināts 02.06.2020.	58,0	0,0	0,0	-8,0	0,0	-0,0

Atbilstoši 2020.gada aprīļa vispārējās valdības budžeta deficīta un parāda notifikācijai vispārējās valdības budžeta deficīts **2019.gadā** bija 0,2% no IKP. 2020.gada 30.septembrī CSP ir iesniegusi Eurostat šā gada rudens notifikāciju, kuras rezultāti par 2019.gada un iepriekšējo gadu deficīta un parāda līmeni būs publicēti oktobra beigās.

Vispārējās valdības budžeta deficīts **2020.gadam** tiek prognozēts 7,6% no IKP, kas ir būtiski augstāks nekā plānots, izstrādājot likuma "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2020., 2021. un 2022.gadam", kad Covid-19 infekcijas izplatība vēl nebija prognozējama. Vienlaikus deficīts tiek prognozēts nedaudz mazāks nekā šā gada pavasarī Stabilitātes programmā, kas tika gatavota augstas nenoteiktības apstākļos.

Pēc ierobežojumu mīkstināšanas jūnijā, atjaunojoties ekonomiskajai aktivitātei, ir vērojams pakāpenisks nodokļu ieņēmumu pieaugums, tomēr prognozēts, ka gadā kopumā tie nesasnies plānoto līmeni un varētu būt pat zemāki nekā 2019.gadā. Jāatzīmē, ka negatīvu ietekmi uz ieņēmumiem atstāj arī valdības apstiprinātie Covid-19 atbalsta pasākumi, kas paredz nodokļa samaksas termiņa pagarinājumus krīzes skartajiem nodokļu maksātājiem. Ņemot to vērā, kā arī IKP kritumu, nodokļu slogs pieaugs no 31,4% no IKP 2019.gadā līdz 32,2% no IKP 2020.gadā.

Lielu daļu no prognozētā deficīta veido Covid-19 atbalsta pasākumu fiskālā ietekme. Atbilstoši FM novērtējumam līdz šā gada 20.septembrim apstiprinātais tautsaimniecības atbalsta pasākumu apmērs sasniedza 3,1 miljardu *euro* jeb 11,1% no IKP, tostarp par 1 212 milj. *euro* jeb 4,3% no IKP palielinot vispārējās valdības budžeta deficītu šogad un par 149,8 milj. *euro* jeb 0,5% no IKP 2021.gadā. Papildus pasākumiem nodokļu jomā tika finansēti dīkstāves pabalsti un turpināts subsidēt darbavietas tūrisma un eksportējošajos uzņēmumos, novirzīts atbalsts aizdevumiem, garantijām, tai skaitā pašvaldību investīciju veicināšanai, tika atbalstīta aviopāravadājumu nozare, citi pasažieru pārvadātāji, tiek novirzīti līdzekļi veselības aprūpei – gan medicīniskam aprīkojumam, gan veselības infrastruktūras uzlabošanai, tāpat attālinātajam mācību procesam, kultūras un sporta nozarēm zaudējumu segšanai, pārstrukturēti esošie ES fondi Covid-19 krīzes pārvarēšanai.

2021.gadā vispārējās valdības budžeta deficīts tiek prognozēts 3,9% no IKP, galvenokārt samazinoties kopējiem izdevumiem, jo tik apjomīgs atbalsts Covid-19 krīzes pārvarēšanai nākamgad vairs netiek paredzēts. Taču tiek paredzēts papildus finansējums valdības prioritātēm, kuru finansēšanai ir plānots veikt izmaiņas nodokļu likumdošanā. Tiek prognozēts, ka 2021.gadā nodokļu ieņēmumu pieaugums atjaunosies un pieaugums būs vērojams visā vidējā termiņā. Nodokļu ieņēmumu pieaugumu sekmēs gan sagaidāmais ekonomiskās aktivitātes pieaugums, gan arī tādi valdības apstiprinātie pasākumi kā minimālās algas celšana 2021.gadā līdz 500 *euro* un minimālā VSAOI objekta ieviešana ar 2021.gada 1.jūliju, tāpat arī atgriezeniskais efekts no atlīdzības palielināšanas ārstniecības personām, pedagogiem 5-6 gadīgo izglītībā un vispārējā izglītībā, kā arī akadēmiskajam personālam augstskolās. Tāpat 2021.gada vispārējās valdības budžetā nozīmīgā apjomā ir ieplānots finansējuma pieaugums Satversmes tiesas spriedumu izpildei labklājības jomā minimālo pensiju un valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta paaugstināšanai, garantētā minimālā ienākuma (GMI) un mājokļa pabalsta finansēšanai, kā arī sociālo garantiju palielināšanai bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem.

Tabula 7: Salīdzinājums ar Stabilitātes programmu 2020.–2023.gadam

	EKS kods	2019	2020	2021
		% no IKP		
Vispārējās valdības budžeta bilance	B.9			
Stabilitātes programma		-0,2	-9,4	-5,0
Vispārējās valdības budžeta plāna projekts		-0,2	-7,6	-3,9
Starpība		0,0	1,8	1,0
Vispārējās valdības budžeta bilance pie nemainīgas politikas	B.9			
Stabilitātes programma		-0,2	-9,4	-5,0
Vispārējās valdības budžeta plāna projekts		-0,2	-7,6	-3,9
Starpība		0,0	1,8	1,0

Pielikums: Metodoloģiskie aspekti

Makroekonomiskās prognozes tiek veidotas vidēja termiņa makroekonomiskajā modelī, kas nodrošina makroekonomisko likumsakarību ievērošanu prognozēs un par pamatu izmanto īstermiņa un vidēja termiņa ekonometrisko modeļu rezultātus, kā arī eksperta vērtējumus.

Sagatavojot nodokļu ieņēmumu prognozes, tiek izmantotas plaši pazīstamas prognozēšanas metodes un pieņēmumi, tomēr visvairāk tiek izmantots prognozēšanai speciāli izstrādāts rīks, t.i., modelis LATIM–F. Biežāk izmantotie nodokļu ieņēmumu prognozēšanas paņēmieni:

- izmantojot detalizētu nodokļa ieņēmumu aprēķinu;
- prognozējot nodokļu ieņēmumu īpatsvaru IKP, %;
- prognozējot nodokļa reālās apliekamās bāzes/modelētās bāzes attiecību;
- izmantojot eksperta novērtējumu;
- izmantojot citus paņēmienus.

Lai aprēķinātu nodokļu ieņēmumu prognozes, FM, kā tika minēts iepriekš, izmanto nodokļu ieņēmumu prognožu modeli LATIM–F, kura galvenās sastāvdaļas ir makroekonomisko rādītāju datu bāze, faktisko nodokļu ieņēmumu datu bāze un likumdošanas izmaiņas (ieskaitot nodokļu likmes utt.). Tāpat analizē tiek izmatota Valsts kases, VID, CSP u.c. informācija.

Finanšu ministrs

J. Reirs

Gusāre, 67083911
elina.gusare@fm.gov.lv